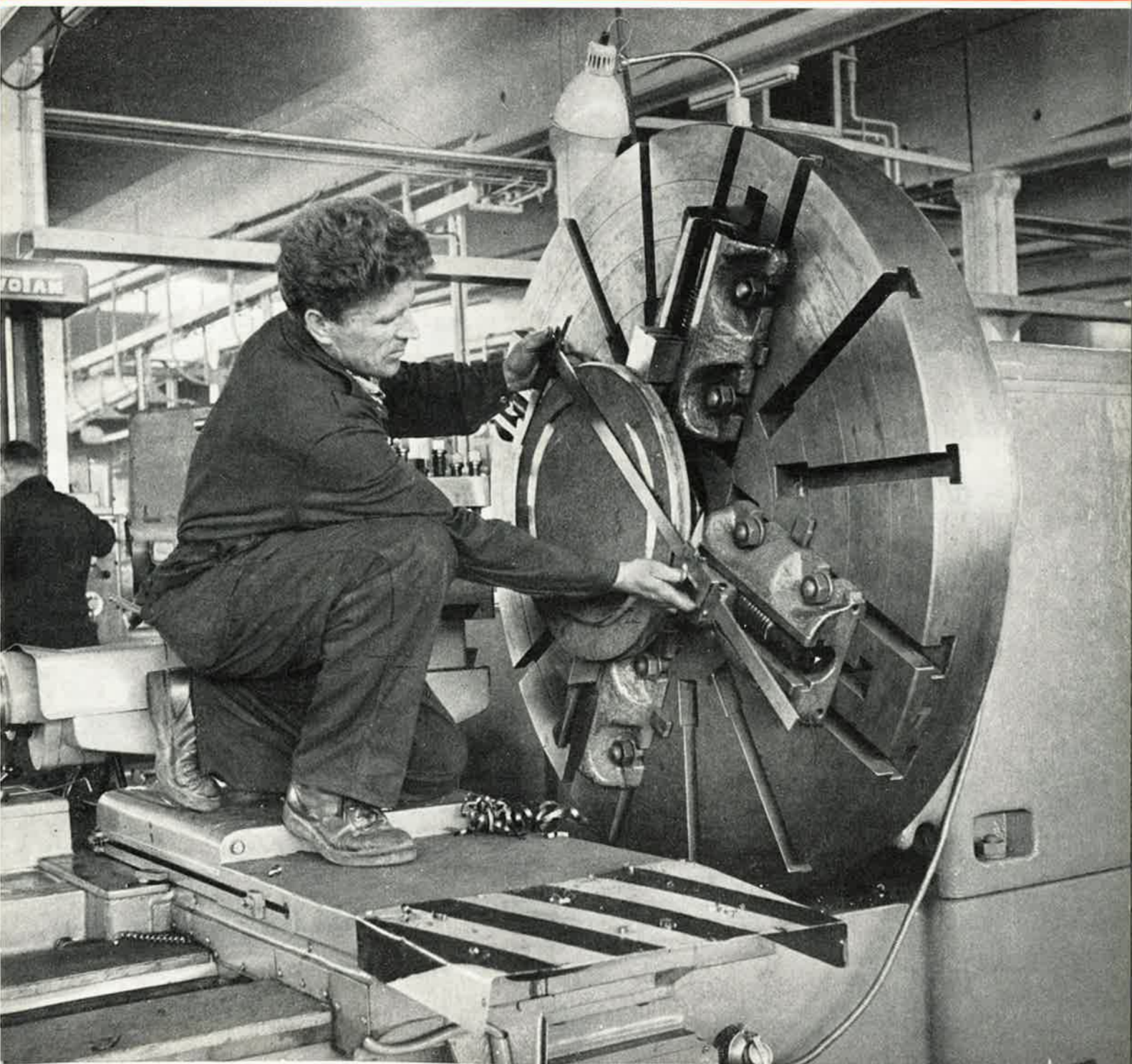

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

- 1 Ammattiopinnot
- 2 Lämmönvaihtimet ja ilmastointilaitteet Högforsin Heinolan tehtaan uusimmat artikkelit
- 6 Historiaa ja nykypäivää kauniissa Heinolassa
- 11 Omakotitoimintaa Heinolan tehtaalla
- 12 Juankosken vanhukset nuorekkaita kerholaisia
- 14 Pirrat paukkuvat Juantehtaan pirtissä
- 15 Kymintehtaasta lentopallomestari
- 16 Uimaopetuksen 50-vuotisjuhla Voikkaan Sompasella
- 17 Juantehtaan nuoret virkistysleirillä
- 18 Karkkila ylivoimainen yhtymän yleisurheilukilpailuissa
- 22 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 23 Merkkipäiviä
- 26 Manan majoille
- 27 Juantehtaan Justiina-kerho
- 28 Toimituksen tuolilta

Takakannen sisäsivu:

Korkea-arvoisia vieraita

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHT.: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.

Kansikuvamiehemme on sorvaaja Lasse Honkanen Högforsin Heinolan tehtaan konepajaosastolta

Vuoden vaihteeseen valmistunut Heinolan tehtaan uusi halli on jo tehokkaassa käytössä. Se on tarjonnut hyvät edellytykset tehtaan uusimpien tuotteiden lämmönvaihtimien ja ilmastointilaitteiden valmistuksen rationalisoinnille. Konepaja, joka joutuu yhä enemmän suorittamaan suoranaisesti tuotantoon liittyviä töitä, on myös siirtynyt uuteen halliin. Niin ikään peltiradiaattorien valmistuslinja on kasvanut ja jatkuu uuteen halliin, jossa tapahtuu radiaattorien suojamaalaus sekä jälkikäsittely.

Heinolan kaupungin asukasluku on talvisodan päivistä viisinkertaistunut ja ainakin puolet kaupungin asukkaista saa välittömän toimeentulonsa teollisuuden palveluksessa. Heinola on siten rautatien uneliaisuuden harteiltaan ja elää ripeätä kehityskautta. Kaupungin kasvu on tapahtunut erittäin onnellisissa merkeissä. Heinolalle ominaiset historialliset piirteet ja luonnonkauneus on onnistuttu säilyttämään, sillä teollisuuslaitokset ovat sijoittuneet kaupungin laitamille.

Heinolalla on siten jäljellä entinen viehättävyytensä, mutta samalla siitä on tullut virkeä, nykyaikainen kaupunki.

Juankoskelaiset ovat innokkaita kerhoilemaan, retkeilemään ja askartelemaan. Osanottajamäärät ovat niin korkeita, että luulisi suuremmankin paikkakunnan olevan kysymyksessä. Toivotamme hyvää jatkoa.

Näin kesän päätyttyä urheilu saa lehdestämme tavallista useamman sivun. Kisakeskuksena on tällä kertaa ollut Voikkaa, jossa ratkaistiin ensin miesten lentopallomestaruus ja sitten yhtymän pääkisoissa yleisurheilumestaruudet sekä naisten lentopallojoukkueiden paremmuus.

Voikkaan Sompasella pidetty uimamotio muodostui samalla 50-vuotisjuhlaksi, sillä oli kulunut puoli vuosisataa siitä kun säännöllinen uimaopetus paikkakunnalla — juuri Sompasella — aloitettiin ja ensimmäiset uimamais-terit sekä -kandidaatit vihittiin.

Ammattiopinnot

Teoksessaan Isänmaan ranta Toivo Pekkanen kertoo työnjohtaja Pekka Kinnusesta, joka oli kiintynyt tehtaaseen koko olemuksellaan, tullut erottamattomaksi osaksi siitä ja joka tunsi tehtaan paremmin kuin kukaan muu. Hän oli poikasena päässyt tehtaaseen töihin ja ahkeruutensa, vastuuntuntonsa ja kyvykkyytensä ansiosta hänestä oli tullut tehtaan ylimestari. Tehdasta oli moneen otteeseen laajennettu, siitä oli tullut monisokkeloinen, ja lopulta vain Pekka Kinnunen hallitsi sen jokaista yksityiskohtaa myöten. Sen myönsi mielessään tehtaan johtajakin, sen tunnustivat insinöörit ja sen tiesi myös Pekka Kinnunen itse.

Suomen teollisuutta eteenpäin viemässä on ollut monta työnjohtaja Pekka Kinnusta ja ammatissaan taitavaksi kehittyntä työntekijää, jotka ovat hankkineet korvaamattoman ammattipätevyyden itse työssä ja tehdasympäristössä. Tehdas on ollut heidän koulunsa ja tuloksista päätellen hyvä koulu.

Tällainen opintie on kuitenkin pitkä ja sitkeätä ponnistusta vaativa. Toisaalta teknillistyminen ja työn luonteen muuttuminen ovat tehneet melkein mahdottomaksi hyvän ammattitaidon hankkimisen yksistään omin neuvoin. Avuksi onkin tullut koulutus, monenlaiset ammattioppilaitokset, kurssit ja järjestelmällinen työnopeutus. Koulutuksesta on tullut teollisuuden piirissä iskusana niin kuin ylipäänsä koko yhteiskunnassa. Nykyajan nuoren tie yhteiskuntaa hyödyttäväksi kansalaiseksi kulkee koulun — useissa tapauksissa — monen oppilaitoksen kautta.

Useasti koulunkäynti suosii kuitenkin yksipuolisesti teoreettista opetusta. Varsinkin käytännöllisille aloille valmistauduttaessa — sen luontoisiansa pääosa ammateista ja työtehtävistä yhä edelleen on — käytännön työssä saatu harjaantuminen on tarpeen. Erityisen tähdellistä se on tehdasammateissa. Niissä päästäänkin epäilemättä parhaaseen tulokseen, kun osataan yhdistää käytännöllinen ja teoreettinen opetus sopivalla tavalla toisiinsa.

Omassa yhtiössämme on ammattiopetus jo vuosikymmeniä näytellyt tärkeitä osaa. Aikaisemmin kansakoulun ollessa 6-vuotinen opetussuunnitelmassa korostettiin kasvatuksellisia pyrkimyksiä, mutta oppilaiden tullessa nykyisin ammattikouluun vanhempina on pääpaino siirtynyt nimenomaan ammattiopetukseen ja ohjelma on laajentunut käsittämään myös aikuisten ammattiopetuksen. Tässä opetussuunnitelmassa teoria ja käytäntö lyövät kättä toisilleen ja samaa on sanottava yhtiömme nuoremmista ammattikouluista, Högforsin konepajakoulusta sekä metsäteknikkoja valmistavasta Sippolan metsäkoulusta.

Yhtiömme ammattikouluissa saadun peruskoulutuksen ja tehdassaleissa sekä laboratorioissa hankitun kokemuksen pohjalta monet ovat lähteneet jatkamaan ammattiopintojaan teknillisiin kouluihin ja muihin vastaavanlaisiin oppilaitoksiin. Vaikka pääsyaatimukset ovat vaikeutuneet ja pyrkijöiden määrä moninkertaistunut, ovat monet yhtiöläisnuoret läpäisseet sisäänpääsykokeissa ja menestyneet hyvin opinnoissaan. Nykyisin, jolloin opiskelijapaikkojen riittämättömyyden takia opintie monen kohdalta jää puolitiehen, on syytä pitää mielessä, että ammattikoulun ja tehtaan kautta on yritteliäillä ja teknillisistä aloista kiinnostuneilla nuorilla mahdollisuus päästä eteenpäin.

Lämmönvaihtimet ja ilmastointilaitteet Högforsin Heinolan tehtaan uusimmat artikkelit

Heinolan tehdas
on laajentunut
siinä määrin,
että se täyttää
Pyssyharjun laelta
otetun kuvan
laidasta laitaan

V. 1952 perustettu Högforsin Heinolan tehdas on osoittautunut kasvovoimaiseksi. Tehtaan rakennusten pinta-ala on jo 2,6 hehtaaria ja tilavuus 165 000 m³. Ensimmäinen tehdashalli konttoritiloineen ei ollut kuin vajaa kuudennes nykyisestä tehdaskompleksista. Henkilökunnan määräkin on kasvanut viisinkertaiseksi. Nykyisin tehtaan palveluksessa on n. 480 henkeä ja näyttää siltä, että varsin pian päästään puoleen tuhanteen. Tilastoissa tuotantolaitos, jossa on 500 työpaikkaa, luetaan suurten tehtaiden ryhmään, joten Heinolan tehdas on harppaamassa isojen joukkoon.

Vuoden vaihteeseen mennessä valmistunut tehdashalli lisäsi tehdastilaa 6 300 m²:llä. Tämä valtava

yhtenäinen tehdassali on nyttemmin lähes kokonaan otettu käyttöön. Tehtaan laajentaminen oli tarpeen paitsi tuotanto-ohjelmaan liitettyjen uusien artikkelien myös paneli-radiaattorien valmistuksen automatisoinnin takia. Automatisointiin siirryttäessä välivarastot kasvoivat ja radiaattorilinjan loppupää kävi perin ahtaaksi. Niinpä puhkaistiinkin aukko seinään ja linja jatkuu nyt uuden tehdashallin puolelle, jossa tapahtuu radiaattorien suoja-maalaus, valmiiden radiaattorien käsittely ja lähetys.

Teräslevy rullina tehtaalle

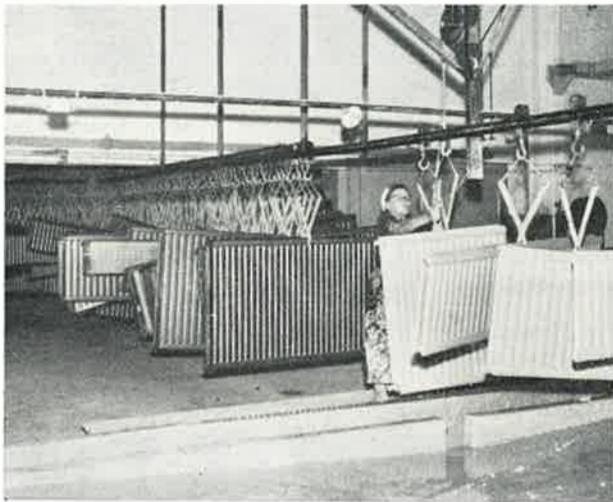
Samanaikaisesti kun radiaattorien automaattikoneisto hankittiin, siir-

ryttiin levyrullien käyttöön. Siihen saakka radiaattoreiden samoin kuin liesien valmistuksessa käytettävä teräslevy — paksuudeltaan 1,25 ja 1,6 mm — ostettiin sananmukaisesti levyinä, mutta nykyisin tämä tärkeä raaka-aine tulee tehtaalle lähes 100-prosenttisesti kahden tonnin painoisina rullina. Ne siis leikataan levyiksi vasta tehtaalla. Rullien varastoiminen vie enemmän tilaa kuin levypinkkojen ja huolimatta suo-jaavasta teräspeltikääreestä niitä ei voida varastoida ulos. Teräslevyn on ehdottomasti pysyttävä ruosteesta vapaana ja sen tähden rullat varastoidaan huoneen lämpimään tehtaaseinien sisäpuolelle. Näin ollen varastotilan kasvanut tarve oli yhtenä syynä tehtaan laajentamiseen.

Lämmönvaihtimet

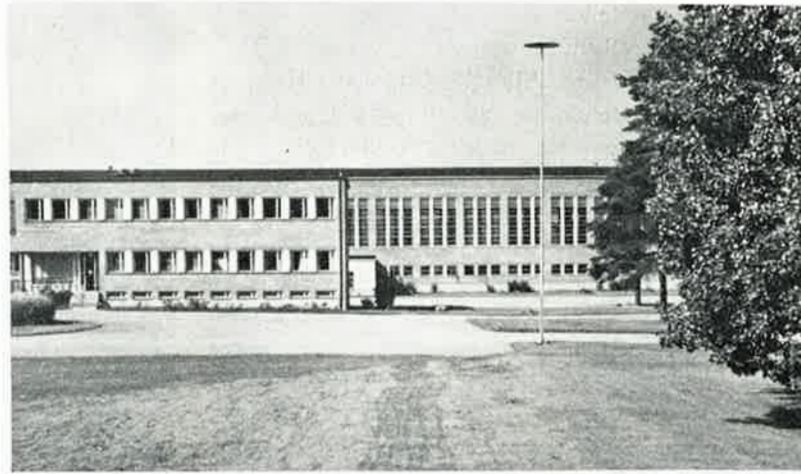
Tärkeintä oli kuitenkin saada tilaa tehtaan uusien artikkeleiden, lämmönvaihtimien ja ilmastointilaitteiden valmistukselle. Lämmönvaihtimia on Heinolan tehtaalla tehty jo parin vuoden ajan, mutta vasta nyt uusi halli avasi mahdollisuudet tämän nopeasti kasvaneen tuotannon alan rationalisoinnille. Lämmönvaihtimet soveltuvat erinomaisesti tehtaan tuotanto-ohjelmaan. Voita siinpa sanoa, että niiden tuleekin kuulua Högforsin artikkelivalikoimaan. Kaukolämmitysjärjestelmässä on alalämpökeskuksissa kattilan tilalla lämmönvaihdin, joka siirtää kaukolämmitysverkostosta lämmön rakennuksen omaan putkistoon. Heinolan tehdas kykenee siten toimittamaan sekä kaukolämmityskeskukseen että kaukolämmitysalakeskukseen tarvittavat laitteet samoin kuin tietenkin myös radiaattorit.

Vaikka lämmönvaihtimien valmistus on rationalisoitu, ei ensi silmäyksellä saa mielikuvaa yhtenäisestä linjasta verrattuna esimerkiksi radiaattorien valmistusprosessiin.

Lämmönvaihdin on niin monimutkainen ja paljon työtä vaativa laite, ettei se voi syntyä tavanomaisena sarjatuotteena ikään kuin nauhalta. Sen tärkeimmät osat ovat lohkokoihin jaettu patterinrunko, siihen kiinni-

Högfors esittäytyy Lahden—Heinolan valtatieä kulkeville tyylikkäänä ja hyvin hoidettuna tehdasnäkömönä

tettävät putket ja näin syntyneen patterin ympärille tuleva vaippa. Kaukolämmityksen kuuma vesi kiertää putkissa ja lämmittää sen ulkopuolella virtaavan toiseen lämpöverkkoon kuuluvan veden. Ammattikielessä puhutaankin ensiö- ja toisiopuolesta. Edellinen on lämpöä antava ja jälkimmäinen sitä vastaanottava.

Työvaiheisiin kuuluu rungon ja vaipan rakentaminen, putkien katkaiseminen ja taivuttaminen, putkien kokoaminen patteriksi ja nii-

den päiden manglaaminen reiälliseen päätylevyyn ja viimeisenä patterin sijoittaminen vaipan sisään sekä laitteen sulkeminen. Taivutukset, hitsaukset ja putkien päiden kiinnitys eli manglaus ovat siten tärkeimmät työvaiheet. Ne on tehtävä erittäin huolellisesti ja ammattitaitoisesti, sillä lämmönvaihtimien sisällä tulee vallitsemaan kymmenen ilmakehän paine. Laitteen on siten täytettävä paineastiasetuksen määräykset. Sen tähden jokainen lämmönvaihdin joutuu perinpohjaisen tarkastuksen kohteeksi. Koeponnistus ei yksin riitä, vaan hitsaussaumut tutkitaan herkillä ultraäänilaitteella. Sillä saadaan selville myös mahdolliset ainesviat.

Lämmönvaihtimia on kahta eri päätyyppiä, suljettuja ja ulosvedettäviä. Kaukolämmitysalakeskuksia varten on suunniteltu erikokoisia vakiomalleja, mutta varsin usein joudutaan suunnittelemaan ja valmistamaan kutakin tapausta varten aivan yksilöllinen lämmönvaihdin. Se on siten räätälintyötä niin piirustuslaudalla kuin tehtaan puo-

Paneliradiaattorilinja on pidentynyt uuden hallin puolelle, jossa tapahtuu suoja-maalaus ja loppukäsittely

Teräslevy tulee tehtaalle kahden tonnin painoisina rullina

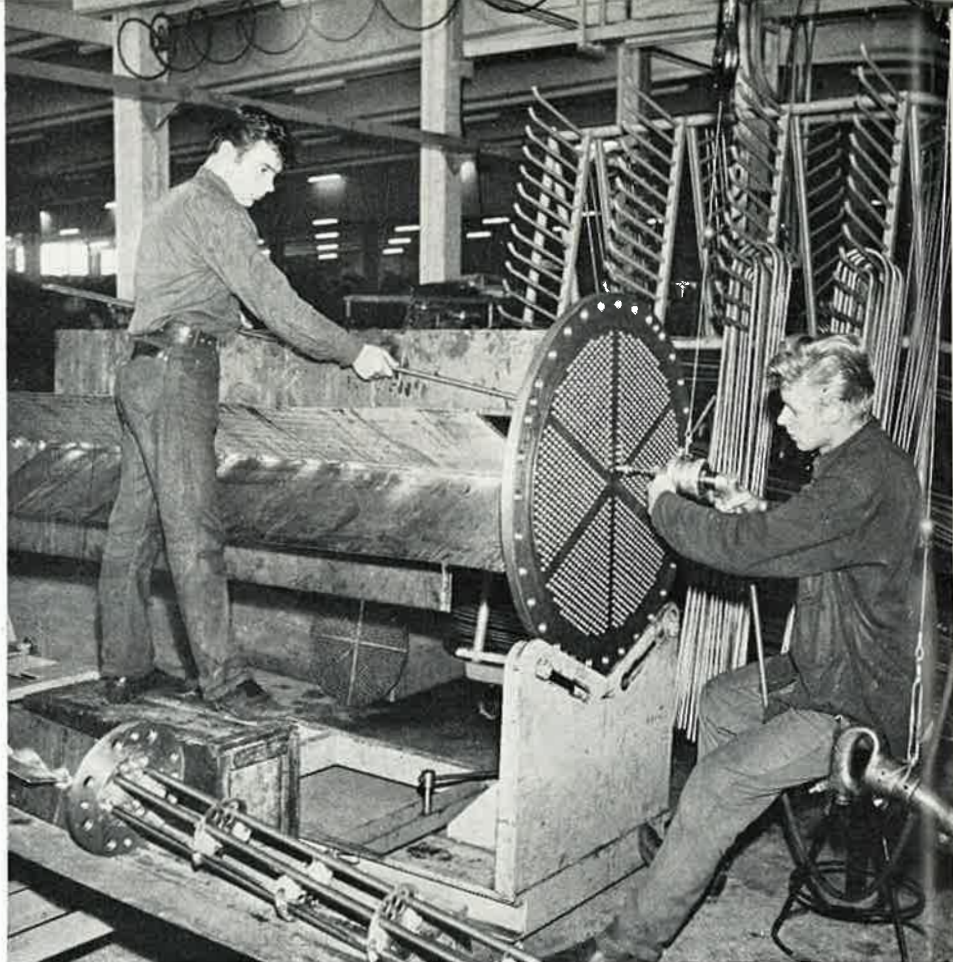

lolla. Vielä suuritöisempiä ovat teollisuuden tarkoituksiin tulevat lämmönvaihtimet. Tällaisia tilauksia tehdas on alkanut saada yhä kasvavassa määrin. Teollisuuslämmönvaihtimia joudutaan valmistamaan mitä erilaisimpia aineita varten. Veden ja höyryn ohella tulevat kysymykseen monenlaiset öljyt, glykooli, lipeä, sprii, vesilasi, merivesi ja monet muut. Tällöin joudutaan käyttämään rakennusaineina tavallisen teräksen lisäksi mm. erilaisia haponkestäviä teräksiä, kuparia ja messinkiä.

Lämmönvaihhdinosastolla voidaan valmistaa myös muita lämpöalan tuotteita. Niinpä Karkki Mix-keskuslämmityskattilaan suunnitel-

Timo Muttu (vas.) ja Pentti Halme kokoamassa lämmönvaihtimen patteria

Lämmönvaihhdinosaston työnjohtaja Tauno Salmisuo tarkistamassa lämmönvaihtimen patteria

rusteellista laskentatyötä. On otettava huomioon lämpötilat, painehäviöt, virtaamisnopeudet ja monet muut seikat, ennen kuin tällainen erikoistilauksesta tehtävä lämmönvaihdin syntyy piirustuslaudalle. Vanhat tilat tehtaan konttorirakennuksen toisessa kerroksessa eivät enää riittäneetkään ja niinpä piirustuskonttori saikin uudestijärjestelyjen yhteydessä vanhasta hallista aikaisemmin varastolle kuuluneen osan pinta-alaltaan 400 m².

Ilmastointiala uusin tuotannonhaara

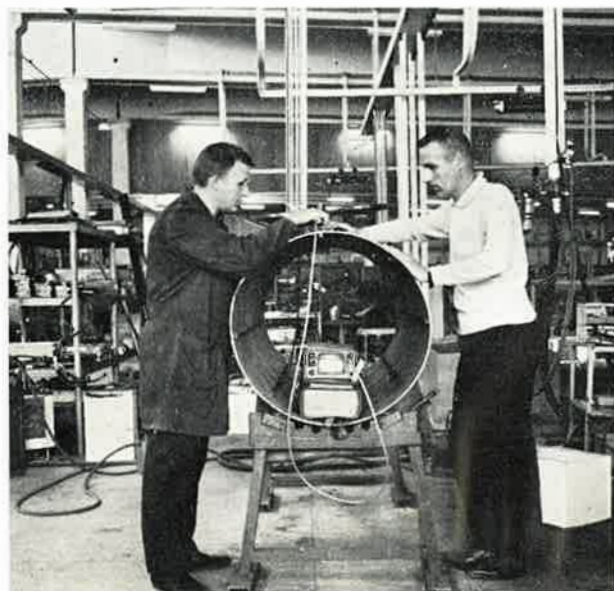
Paljon suunnittelua ja piirustuksia

tarvitaan myös ilmastointilaitteita valmistettaessa. Ilmastointiala on Heinolan tehtaan uusin tuotannonlaajennus. Nykyaikainen rakentaminen edellyttää tehokasta ilmastointijärjestelmää jo tavallisiin asuintaloihinkin saati sitten tehtaisiin, sairaaloihin, virastoihin ja muihin vastaaviin laitoksiin. Rakentaminen on kallista ja sen tähden useissa tapauksissa on tyydyttävä minimi-tiloihin. Tällaiset ratkaisut ovat mahdollisia tehokkaan ilmanvaihtojärjestelmän avulla. Huoneisiin puhalletaan puhdistettua, sopivan lämpöistä ilmaa ja vastaavasti imetään

tu erillinen lämminvesivaraaja valmistetaan Heinolassa. Karkki Mixissä käyttövesi lämmitetään varastovaraajaan ja lämmintä vettä on näin ollen saatavissa silloinkin, kun talossa ei ole lämpö päällä.

Lämmönvaihhdinosasto antaa tehtaan suunnittelu- ja piirustuskonttorille paljon työtä. Tarvitaan pe-

Tarkastaja Arvo Romppainen (vas.) ja lämmönvaihhdinosaston vastaava työnjohtaja Leo Finska tutkimassa lämmönvaihtimen vaipan hitsisaumaa ultraäänilaitteella

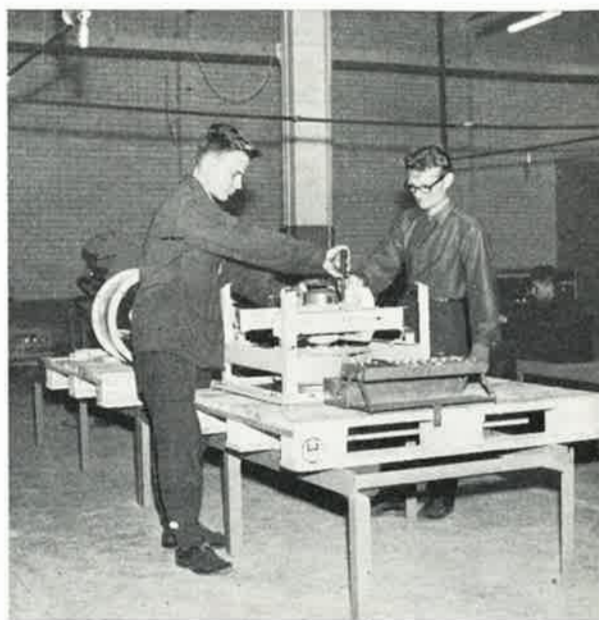
huoneilmaa pois. Näin ilma pysyy raikkaana ja happipitoisena ilman ikkunatuuletusta. Kaupunkioiloissa avoimen ikkunan kautta voikin saada huoneeseen puhtaan ilman sijasta pakokaasuja, savua, pölyä ja epämiellyttäviä hajuja sekä kaupapäälliseksi melua, noita sivilisaation mukanaan tuomia varjopuolia. Vuodenajasta riippuen ilma saattaa olla kylmää ja kosteata. Ilmanvaihtojärjestelmän avulla nämä epäkohdat koetetaan eliminoida mahdollisimman tarkoin pois.

Vielä vähemmän kuin lämmönvaihtimien valmistuksessa ilmastointiosastolla on havaittavissa työn ete-

mään. Tarvitaan mm. monenlaisia runkorakenteita, moottoreita, potku-reita, toisin sanoen sellaisia osia, jotka edellyttävät myös laajaa alihankintaa. Ilmastointilaitteiden toimittaminen vaatii myös melkoista asennustyötä rakennuskohteissa.

Konepajastakin tuotanto-osasto

Uuden hallin yhdeltä sivulta tehdään konepaja on saanut käyttöönsä uudet tilat. Se oli erittäin tarpeen, sillä tehtaan tuotanto-ohjelman monipuolistuminen on tuntunut myös konepajan puolella. Alun perin konepajan tehtävänä oli ainoastaan koneiden huoltaminen ja korjaami-

Asentaja Heimo Kinnunen kokoamassa huippuimuria, oik. ilmastointiosaston vastaava työnjohtaja Tuomas Nummila
Konepaja on muuttanut uuteen halliin ja saanut uusia tehokkaita koneita

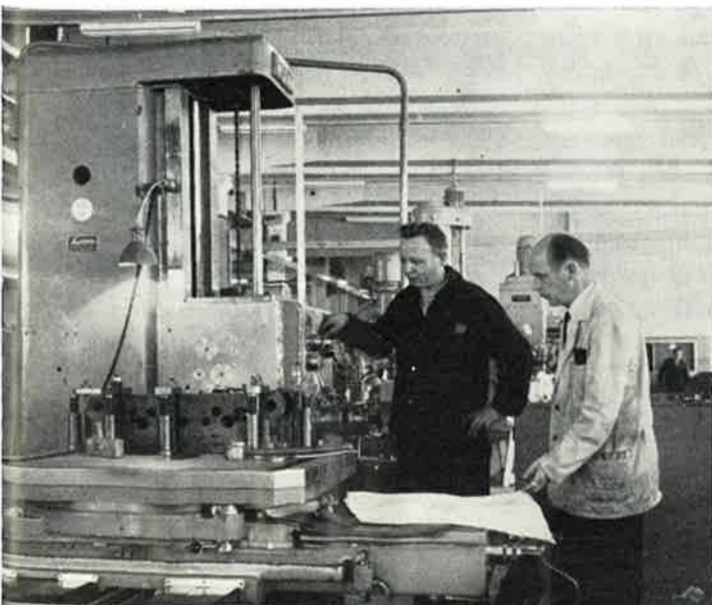

nemistä vaiheesta toiseen. Työ keskittyykin pääasiassa erillisiin yksiköihin. Valmistetaan suodatinosia, sisäänpuhallusyksiköitä, huippuimureita, säleikköjä ja muita erillisiä laitteita, jotka sitten itse paikalla asennetaan ilmanvaihtojärjestel-

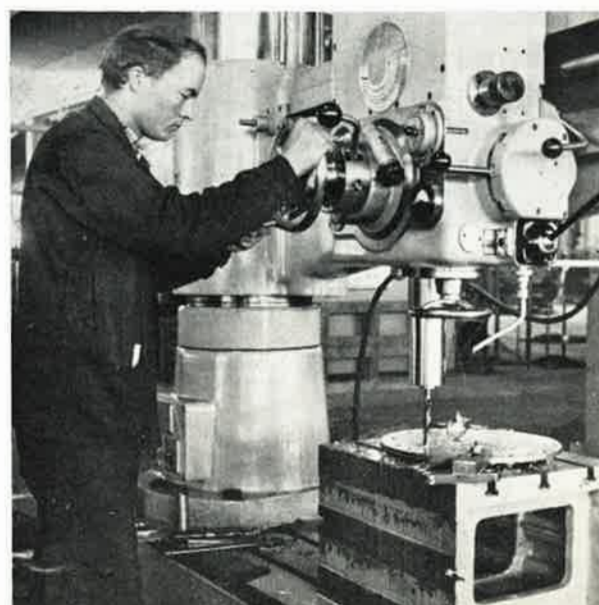
nen sekä työkalujen tekeminen. Nykyisin se on myös tuotanto-osasto. Varsinkin lämmönvaihtimet ja ilmastointilaitteet mutta myös levykattilaosasto antavat sille paljon työtä. On jouduttu hankkimaan uusia tehokkaita koneita ja kone-

pajan työntekijöiden lukukin on kasvanut kolmeenkymmeneen. Tarvitaan viilaajia, sorvaajia ja jyrsijöitä, siis metallialan ammattimiehiä. Heidän joukossaan on varttumassa Heinolan ammattikoulun käyneitä nuorukaisia ammattitaitoisiksi metallimieheiksi.

Seppo Winter poraamassa lämmönvaihtimeen tulevaa teräskiekkoa

Aarpo ja sen käyttäjä Pentti Pusa vieressään konepajan vastaava työnjohtaja Veli Nissinen

Kun Elias Lönnrot keväällä 1828 lähti Sammatista jalkamatkalle halki Hämeen ja Savon Pohjois-Karjalaan, pysähtyi hän muutamaksi päiväksi Heinolan kaupunkiin. Matkamuistelmissaan hän on antanut eloisan kuvauksen kaupungista.

päivän matkailijakaan ylitä Jyrängönvirtaa saapuessaan etelästä käsin kaupunkiin. Hänenkin huomionsa kiintyy puistomaiseen saareen ja rantoihin. Lönnrotin ennustus paikan kaunistamisesta on toteutunut. 20 metriä vedenpinnan ylä-

valtatie n:o 5, pääkaupungista Lahden kautta Savoon johtava pääväylä. Pullonkaula ei ole liian voimallinen sana kuvaamaan ruuhkaa kauko- ja paikallisliikenteen suloutuessa vilkasliikenteisinä aikoina nykyisille silloille.

Historiaa ja nykyaikaa kauniissa Heinolassa

Heinolaan etelästä käsin saapuvaa kohtaa kaunis kaupunkinäkö: komea Jyrängönvirta, siltoja, edustavia rakennuksia ja vehmaita, hyvin hoidettuja puistoja

Lähestyessään tätä Itä-Hämeen pikku kaupunkia hänen huomionsa kiintyi ensimmäiseksi komeaan kaksiosaiseen siltaan, joka johti vuolaan Jyrängönvirran yli sen keskellä olevan saaren kautta. Saareissa kasvoi muutamia ikivanhoja honkia ja rannalle oli istutettu puita kaunistamaan saarta tulevaisuudessa. Sillan kaidetta vasten oli asetettu penkkejä ja kulkija saattoi istahtaa ihailemaan sekä yläettä alavirran upeita näkymiä. Siltaan kiinnitettyssä taulussa mainittiin sillan rakentamista johtaneiden miesten nimet ja rakentamiseen tarvittujen päivätöiden lukumäärä.

Välinpitämättömänä ei tämän

puolella kulkeva ja 360 metriä pitkä rautatiesilta tekee tulijaan vaikutuksen, vaikka se paljon käytettynä valtionrautateiden mainoksena onkin ennestään tuttu. Sen sijaan maantien puikkelehtimista ja maantiesiltojen kapeutta hän tuskailee, kuten aina kun nykyajan matkustajan täytyy hidastaa vauhtiaan. Mutta jos maltaa ottaa asian rauhallisesti, niin virran ylitys saattaa tuntua suorastaan hupaisalta.

Joka tapauksessa Heinolaan tulija on virtaa ylittäessään päässyt perille yhdestä kaupungin tämän hetken ongelmasta. Tarvitaan pikaisesti uusi maantiesilta, varsinkin kun Heinolan kautta kulkee

Tietysti tätä siltakysymystä on vuosikausia pohdittu ja tehty suunnitelmia. Tieviranomaiset ovat vetäneet tien ja sillan kartalle kaupungin länsipuolitse. Heinolalaiset eivät ole kuitenkaan ihastuneet tähän ratkaisuun ja maiseman vaalijat pitävät sitä suorastaan väkivaltaisena. Viime keväänä päättyneessä Heinolan yleiskaavakilpailussa, johon osallistui kokonaista 12 ehdotusta, ei yksikään yhtynyt edellä mainittuun ehdotukseen. Sen sijaan kahdeksassa kilpailuluonnoksessa viedään tie virran yli rautatien naapurina. Näissä ehdotuksissa halutaan suojella maisemaa ja samalla rikkoa kaupunkikokonaisuut-

ta mahdollisimman vähän. Silti yhdystiet tälle päätielle esimerkiksi teollisuuden maantiekuljetuksia silmällä pitäen ovat suhteellisen helposti järjestettävissä tunkeutumatta kaupungin sisäisen liikenteen joukkoon. Siten kilpailu on tuonut aivan uuden näkemyksen vaikean liikenneongelman ratkaisemiseksi. Toivokaamme, että rautatiesilta saa parikseen arkkitehtoonisesti vähintään yhtä edustavan maantiesillan. Silloin Heinola ja koko Suomen matkailu saa yhden loistavan kohteen lisää. Jos näin käy, kannattaisi tämänkin sillan korvaan kiinnittää taulu, jossa kerrotaisiin sillan rakentamisesta ja mainittaisiin muutamia lukuja sillan mittavuudesta. Kyllä sitä siltaa valokuvattaisiin samoin siltä avautuvia komeita näköaloja.

Saapuessamme varsinaisen kanta-kaupungin puolelle seuraamme kaukaisen oppaamme Lönnrotin jälkiä ja kiipeämme Heinolan harjulle. Olemme huomanneet tämän harjumuodostelman jo kaupunkia lähestyessämme tien oikealla puolella. Se on sisemmän Salpausselän pohjoiseen pistävä Heinolan harju, jonka Jyrängönvirta katkaisee ja joka kaupungin laajenemisen takia on kahdesta muustakin kohdasta puhkaistu. Leikkausjäljet on kuitenkin hoidettu ja liittyvät luontevasti viheriöivinä rinteinä harju-
puistoon.

Parasta on kiivetä harjun laella kohoavaan vesitorniin, jonne pääsee hissillä. Tornikahvilassa vieraillee vuosittain n. 30 000 kävijää. Harvalla kaupungillamme onkaan näkötorni niin keskeisellä paikalla. Kaupunki levittäytyy siinä joka puolella aivan kuin jalkojen juuressa. Ruotsalainen ja Konnivesi sekä niitä yhdistävä Jyrängönvirta halkovat komeasti luonnonvaraista ja kulttuurimaisemaa. Kauempana siintävät metsät, ja harjut sekä mäet tekevät maiseman vaihte-

360 metrin pituinen
rautatiesilta ylittää
Jyrängönvirran
20 metriä veden-
pinnan yläpuolella

Valtatien tarvitsema
uusi maantiesilta
ehdotetaan
rakennettavaksi
rautatiesillan
viereen

Heinolan rannassa
on lukuisia
moottorivene-
laitureita

Heinolan harjun laella kohoaa vesitorni, jonka huipulla sijaitsevasta kahvilasta avautuu suurenmoinen näköala yli kaupungin ja lähitienoon

Heinolan seminaarin koristeellinen päärakennus, jossa on vuosisadan alusta lähtien valmistettu kansakoulunopettajia

Kaupunginjohtaja Raimo Salmi esittelemässä Heinolan asemakaavakysymyksiä virkahuoneessaan, joka sijaitsee vesitornirakennuksessa

Näköala vesitornista länteen päin. Vastarannan hopeapajurivi on Kymin Osakeyhtiön istuttama.

vaksi. Näet yhtä hyvin tärkeät yksityiskohdat kuin kokonaisuuden. Saat muutamalla silmäyksellä havainnollista maantieteen opetusta ja näet kappaleen Itä-Hämeen kaunistusta luontoa sekä kaupunkihistoriaa, mutta ei suinkaan vanhahtavissa kehyksissä. Päinvastoin kau-

punki näyttää havahtuneen nopeaan kehitykseen. Se tuntuu sykkivän aivan nykyaikaiseen tahtiin ja etäämmällä kunnioittavan matkan päässä keskustan idyllistä näet suuria tehtaita.

Mitä ihmettä: puistomainen kaupunki-idylli, joka saa vanhasta kiinnostuneen hykertelemään käsiään ja valmistautumaan tutkimus-

Vesitornista löydämme pätevän oppaan, itsensä kaupunginjohtajan, varatuomari Raimo Salmen. Varmaan heinolalaiset ovat samalla kertaa käytännöllisiä että mielukuvituksellisia, sillä he ovat sijoittaneet kaupunginjohtajansa, arkkitehtinsa, insinööriinsä, geodeettinsa ja eräät muut kaupungin kehityksestä vastuussa olevat vesitorniin

retkelle, ja suuret tuotantolaitokset sopusointuisena yhdistelmänä samassa kuvassa. Siinä on hämmästelemistä kerrakseen. Tässä on aivan kuin nykyaikaisen kaupunkisuunnittelun ideaali esimerkki. Tämäntapaisesta teoreetikot puhuvat ja tässä se on käytännössä toteutettuna.

rakentamalla sen joutilaat tilat virastoiksi. Siellä hallitustornissaan kaupunginjohtaja apulaisineen näkee valtakuntansa alituisen silmäinsä edessä. Todella verraton hallintopaikka.

Kaupunginjohtaja Salmi näyttää meille Heinolan väestönkasvua esittävää kuviota, josta yhdellä sil-

mäyksellä näkee, millaisen virvoitusruiskeen Heinolaan sijoittunut teollisuus on kaupungille antanut. Ensimmäinen lievä nousu tapahtui 1930-luvun alussa, jolloin Heinolaan perustettiin vaneritehdas. Kuitenkin vielä niinkin myöhään kuin 1940 kaupungissa oli vain 2 500 asukasta. Kymmenen vuotta myöhemmin se oli noussut 5 000:een. Sitten

maaseudulta kaupunkiin. Pääasiallisesti väkeä on tullut Heinolaan kaupungin pohjoispuolisista naapuripitäjistä. Myös monen karjalaisen evakkomatka johti Heinolaan. Niin ikään 1950-luvun alussa tapahtunut Heinolan eteläpuolisen alueen Jyrängön liittäminen maalaiskunnasta kaupunkiin aiheutti väestön lukumäärässä äkillisen nousun.

lista luonnetta loukkaamatta, puistoihin ja virkistysalueisiin kohdistuva huomio ja riittävät varaukset teollisuuden laajentamiselle. Vastaisesta kasvusta huolimatta Heinola halutaan säilyttää omaleimaisena, viihtyisenä kaupunkina. Tässä pyrkimyksessä toivotamme Heinolan kaupungille menestystä.

Autoilijan mielestä Heinolan kes-

tapahtui raju hyppäys ja 1960 asukkaita oli jo yli 10 000 ja nykyisin n. 13 000. Ennen kaikkea kaupunkiin sijoittunut puunjalostusteollisuus mutta myös Högforsin Heinolan tehdas ovat olleet kaupungin väestönkasvun kiihdyttäjiä. Noin puolet heinolalaisista saa välittömästi toimeentulonsa teollisuuden palveluksessa ja kun otetaan välillinen vaikutus huomioon, voidaan teollisuuden vaikutuspiiriin lukea kaksi kolmannesta kaupungin asukkaista. Näin korkea teollisuusaste tuntuu aika yllättävältä. Kenties vielä selvemmin teollisuuden osuus tulee esille, kun mainitsemme, että Heinola on siinä suhteessa rinnastettavissa Varkauteen. Väestönlisäys on luonnollisesti edellyttänyt jatkuvaa muuttoliikettä

Kaupungin toimeenpanema yleiskaavakilpailu on vakuuttavana osoituksena siitä, että Heinolan tulevaisuutta pyritään kehittämään kaukonäköisesti. Ehdotuksille on tunnusomaista katujen ja teiden luonteva sopeuttaminen kaupunkikuvaan, kaupungin keskustan helävarainen käsittely sen historial-

Heinolan harjulla on retkeilijöiden käytettävissä näin koristeellinen retkeilymaja

Tässä uusklassilliseen tyyliin rakennetussa vanhassa talossa kiintyy huomio 6-ruutuisiin ikkunoihin, nelilapekattoon, ullakon pieniin ikkunoihin, pysty- ja vaakasuoraan laudoitukseen, korkeaan lankkuaitaan ja ullakolle johtaviin päätyrappuihin

Kirkon tapuli on arkkitehti Engelin käsialaa

kustan kadut ovat tietenkin ahtaita ja katujen risteykset liian tiheässä. Parasta onkin luopua autosta ja käyskennellä kaupungin sydämessä jalkaisin. Pian olet Rantapuistossa, pian jälleen takaisin harjun juurel- la eikä keskikaupunki toiseenkaan suuntaan ole sen pitempi. Sieltä täältä löydät vielä tyylipuhtaita vanhoja puutaloja, samoja joita Lönnrotkin oli nähnyt. Tuollainen empire-asemakaava kaikessa klas- sillisessa ankaruudessaan on perin valoisia ja miellyttävä. Siitä on tur- ha lähteäkään hakemaan salaperäi- syyttä, muta se tenhoaa selväpiir- teisyydellään.

Puistot ja puutarhat antavat kau- punkikuvalle erityisen pehmeuden. Harjun ja siihen liittyvän lammen lisäksi kaunistavat kaupunkia Ran- tapuisto ja Maaherranpuisto. Niiden vaiheilla elää muistoja Heinolan kylpyläkaudelta. Kaupunki oli aika- naan suosittu kylpyläpaikka. Monet kuulusuudetkin, mm. ruotsalainen keksijä-suurlahjoittaja Alfred No- bel, hoitivat terveyttään Heinolan kylpylaitoksessa. Kylpylätoiminta päättyi kuitenkin talvisotaa edeltä- neenä kesänä. Nyt on paikalla kau- pungin uimalaitos ja kylpyläraken- nuksessa toimii poikien ammatti- koulu. Tavallaan kylpylän jatkaja- na voidaan pitää reumasairaalaa, jossa on 320 sairaansijaa. Kaupun- gissa on myös 80 paikkaa käsittävä sairaala, joten sairaalaperinteitä on Heinolassa vaalittu. Olihan Heino- lassa jo 1790-luvulla piirilääkäri, apteekki ja sairaalakin. Lönnrotin käydessä Heinolassa oli sairaalassa, jossa vallitsi hyvä järjestys ja jossa annettiin huolellista hoitoa, puoli- sensataa potilasta.

Erityisesti Heinola on tullut tun- netuksi kulttuurikaupunkina ja tä- män luonteensa se on säilyttänyt. Vuosisadan vaihteessa rakennettu seminaari johdattaa jo jugend-tyy- lisellä koristeellisuudellaan ajatuk- set siihen aikaan, jolloin Suomen

kansan henkinen varustautuminen oli voimakkaimmillaan. Vankat pe- rinteet jatkuvat edelleen tämän opinahjon suojissa ja opettaja-ikä- luokka toisensa jälkeen hajaantuu ympäri maata kasvattamaan lapsista kunnan suomalaisia.

Kaupungin kouluhistoria juontaa juurensa jo 1820-luvulta ja nykyi- sen valtionoppikoulun edeltäjä ylä- alkeiskoulu perustettiin v. 1847. Eipä ihme, että Heinolassa arvostetaan koulunkäyntiä ja oppimista. Esimerkiksi Jyränkölän setlementti- kansalaisopisto on saavuttanut kau- punkilaistensa keskuudessa sellai- sen suosion, että Heinola väkilu- kuunsa nähden on Suomen huomat- tavin kansalaisopistokaupunki. Kun lasketaan yhteen kaikki koululai- set, seminaarilaiset ja opistolaiset, niin saadaan opiskelijoiden mää- räksi miltei 5 000 aikuista ja lasta. Kirjastolla, joka on niin ikään suo- sittu, on jo takanaan satavuotinen historia.

Palatkaamme vielä kerran Lönn- rotin kuvaukseen. Hän kiitti 8-kul- maista pientä kirkkoa varsin sie- väksi. Tähän mielipiteeseen voi yhä kernaasti yhtyä. Lönnrotin vierai- lun jälkeen rakennettiin kirkon viereen Engelin piirustusten mu- kaan kellotapuli. Muutoin kirkkoa tuuheiden puiden alta ei heti huo- maisikaan. Kirkon välittömässä lä- heisyydessä on seurakunnalla mo- dernin matala rakennus, jossa sijait- see työkeskus ja muita tiloja. Tyy- lillisestä vastakohdastaan huolimatta rakennukset eivät riitele keske- nään. Yleensäkin vanhan ja uuden sovittaminen on heinolalaisille on- nistunut odottamattoman hyvin.

Heinola kuuluu niihin kaupun- keihin, jotka turvautumatta liioit- teluihin ja ylisanoihiin, ovat luon- nostaan matkailukaupunkeja. On järviä, harjuja, koskematonta luon- toa, historiaa ja nykyaikaa, hotel- leja, retkeilymaja harjun päällä ja

leirintäalue Ruotsalaisen rannalla, on ystävällisiä ihmisiä, ylipäänsä kaikkea, mitä matkailija voi koh- tuudella vaatia. Jos on aikaa, niin voi ajaa vesibussi Tuulanteilla Kalkkisten ja Vääksyn kautta Lah- teen tai Konnivettä myöten Vuo- lenkoskelle.

Myös Heinolan ympäristö tarjoaa monia nähtävyyksiä: Nynäsin kuu- lut metsät, Ilvespolun, Vierumäen urheiluopiston, Urajärven kartano- museon Asikkalassa ja Itä-Hämeen museon Koskipään kartanossa Har- tolassa. Ei ole unohdettava myös- kään Itä-Hämeen luontoa, joka ei ole rintamaiden Hämettä eikä Savoa, vaan omalaatuistaan siltä väliltä.

Heinola-kuvauksemme jäisi puut- teelliseksi, jos emme mainitsisi mi- tään kaupunkilaisten moottorive- neistä. Niitä heinolalaisilla taitaa olla melkein yhtä paljon kuin auto- ja. Kaupunki on rakentanut pitkin rantaa moottorivenelaitureita ja uusia on kuulemma suunnitteilla, koska venepaikan vuokraajien luku jatkuvasti kasvaa. Siinä on monen- laista paristajaa, soutuvenetuuppa- reista hienoihin salonkiveneisiin ja äkäisiin pikakiittäjiin saakka. Näh- dään tavallista tasaista matkan- tekoa, mutta myös päätähuimaavaa moottoriurheilua. Mielessämme häi- vähti ajatus, että pian taitaa olla vesiliikennepoliisi tarpeen ohjaa- massa moottoriveneliikennettä ja taltuttelemassa hurjapäisimpiä.

Tavallisesti tällaiset kaupunki- esittelyt aloitetaan virallisilla tie- doilla kaupungin perustamisesta. Me mainitsemme ne kirjoituksemme lopussa. V. 1776 Kyminkartanon läänin maaherranvirasto siirrettiin Loviisasta Heinolaan. Tästä arvon- noususta alkoi Heinolan kaupunki- mainen kehitys. Maaherransa Hei- nola menetti tosin myöhemmin Mik- kelille, mutta sai hyvitykseksi kau- punginoikeudet, jotka tulivat voi- maan v. 1843.

Omakotitoimintaa Heinolan tehtaalla

Yhtiö on varannut Nynäsin tilan maista omakotialueen, joka sijaitsee Heinolassa Jyrängön kaupunginosassa vastapäätä Koskenalussaarta. Tältä asemakaavoitetulta alueelta jaetaan tontteja yhtiön omakotirakennustoiminnassa noudatettavien periaatteiden mukaisesti Högforsin Heinolan tehtaan palveluksessa oleville. Tähän mennessä seuraavat yhdeksän högfors-

Levysepät rakennustöissä: tulevat naapurukset Alpo Pöllä (oik.) ja Reino Liukkonen muurauslaastin teossa Pöllän rakennuksella

silaista ovat saaneet tontin: Aulis Hamina, Juhani Peussa, Esko Liikanen, Raikas Tontti, Eino Aronen, Teuvo Nyström, Alpo Pöllä, Reijo Lehtinen ja Reino Liukkonen.

Pisimmälle on rakennushankkeeseen ehtinyt levyseppä Alpo Pöllä, jonka tapasimme työpäivän päätyttyä ahkeroimassa rakennuksellaan. Tiilinen talo oli jo vesikatossa ja sisustustyöt parhaillaan menossa.

Taloon tulee kolme huonetta, keittiö ja taloussiipi samaan tasoon. Koko pinta-ala on 146 m², josta asuinhuoneiden osuus 79 m². Taloon tulee öljykeskuslämmitys. Piirustukset rakentaja on valinnut Mallitalo Oy:n tyyppikokoelmasta. Pöllä on saanut taloonsa aravalainan.

Levyseppä Alpo Pöllä kertoi olevansa kotoisin Kannakselta. Hän työskenteli ensin yhtiön metsäpuolella, mutta on jo kymmenen vuotta ollut tehtaan palveluksessa. Tavallaan hän on yhtiöläinen jo toisessa polvessa, sillä hänen äitinsäkin on tehtaalla töissä. Kenties jo joulun mennessä Alpo Pöllän 5-henkinen perhe pääsee muuttamaan omaan taloonsa.

Levyseppä Pöllän omakotitontti on 1 150 m²:n suuruinen. Yleensä alueen tontit vaihtelevat 1 000 m²:n molemmin puolin. Ne ovat metsän laidassa erittäin luonnonkauniilla paikalla.

Kaksi kerrostaloa

Omakotialueen viereen rakentaa Kiinteistö Oy Keskuskatu 1, jossa yhtiömme on pääosakkaana, kaksi kerrostaloa. Niiden yhteinen tilavuus on 11 320 m³ käsittäen 36 huoneistoa. Piirustukset on laatinut Arkkitehtitoimisto Simberg Helsingistä. Rakennustyöt aloitetaan lähiaikoina. Huoneistoihin muuttaa tehdään toimihenkilöitä.

Kymin paperitehtaalaisia Heinolassa

Kuvassa näemme Kymin paperitehtaan työturvallisuuskilpailun palkintomatkalaisia Heinolan laiturilla lähdössä onnistuneen kaupunkiretkeilyn päätyttyä moottorialus Tuulanteilla Vuolenkoskelle. Heinolassa tutustuttiin metsäosaston taimitarhaan, Nynäsin istutusmetsikköihin, Högforsin tehtaaseen ja kaupungin nähtävyyksiin. Ensimmäinen ryhmä teki matkan kesäkuussa, toinen elokuussa.

Juantehtalaiset tuntevat nämä
hyväntuuliset vanhat rouvat
esittelemättäkin, tehtaan vanhan
polven edustajia kun ovat

Juankosken vanhukset nuorekkaita kerholaisia

Kun entisiä ja nykyisiä oloja vertaillaan, mainitaan tavallisesti joukko mullistavia keksintöjä, joista jo syrjäisenkin seudun asukas pääsee osalliseksi. Mutta kunhan rupeaa asiaa lähemmin tarkkailemaan, niin huomaa merkillisiä edistysaskeleita melkein pä millä alalla tahansa. Vai mitä sanotte seuraavasta:

Juankosken pienessä tehdaspitäjässä toimii vanhusten kerho, jossa on lähes sata jäsentä. Kerran kuukaudessa mutta toisinaan kahdesti-

Heikki Putkonen
esittämässä
nuoruudessaan
oppimaansa laulua
vieressään kerhon
puheenjohtaja
rva Annele Timgren

Seurakunnan
kerhotytöt esittivät
vanhuksille
ohjelmaa

kin he kokoontuvat yhteisiin tilaisuuksiinsa ja juhliinsa, lähtevätpä retkillekin naapuripitäjiin tai vallon Kuopioon asti. Ei ollut ennen sellaisia kerhoja. Kotinurkissa — usein aivan unohdettuina — saivat päivätyönsä tehneet vanhukset kyyhöttää. Vain kirkonkäynti ja muut kristilliseen elämänmenoon kuulu-

runtas kolmannes on miehiä.

Verkkaisista liikkeistä ja ryppyisistä kasvoista kyllä huomaa, että vanhanpuoleisia ihmisiä nämä kerholaiset ovat. Mutta millainen valoisa tunnelma tuollaisessa kerhotilaisuudessa vallitseekaan. Siinä on samalla kertaa sekä arvokkuutta että hilpeätä mieltä. Tällä kerholla

onkin toinen nimi, joka sattuvasti kuvaa kerhon henkistä ilmapiiriä. Se on ystävyyskerho. Kaikki haluavat olla keskenään ystäviä. Ollaan tuttuja vuosikymmenien takaa, muistellaan menneitä, otetaan osaa toisten tämän hetken murheisiin, mutta osataan myös iloita yhdessä. Kaikesta havaitsee, että näillä van-

kantautui hyvin muihin huoneisiin. Voimakas virrenveisuu täytti huoneet, tarkkaavaisina kuunneltiin puheita, seurusteltiin ja tehtiin suunnitelmia vastaista toimintaa varten. Niistä oli tärkein kerhon johtokunnan valitseminen. Siten kerholaiset tahtovat osaltaan kantaa vastuun kerhostaan ja helpottaa kerhon johtajan rva Timgrenin ja varajohtajan rva Tekla Pasurin työtä.

Oli kerhon omasta takaa nytkin ohjelmaa. Heikki Putkonen lauloi sointuvalla äänellä laulun, jonka hän oli nuoruudessaan kuulomuis-tista oppinut. Laulun ensimmäinen säkeistö kuului näin: 'Onnellinen ollessas / laulaos oi, / niinkuin linnun riemukas / kiitoslaulu soi. / Vaan jos henki vaikuttaa, / tottele sen kutsuntaa. / Rukousta toimintaa / laulu korottaa. / Laulu voipi parantaa / monta haavaa katkeraa. / Herra aina siunaa sen / laulun sydämeen.'

Virkistävää ohjelmanumero oli tietenkin kahvipöydän antimien nauttiminen. Tuntui siltä kuin olisi oltu entisajan herraspidoissa: avarat, juhlatilat, parhaaseen pukeutunut kansaa huoneiden täydeltä ja

Säyneisen kirkkoherra Pentti Toivanen puhumassa kerholaisille

ruokasalin keskellä houkutteleva, kauniisti katettu kahvipöytä.

Kerhon muina kokoontumispaikkoina ovat seuratalo, seurakuntasali ja uusi vanhainkoti. Joulujuhlaa vietetään pitkien pöytien ääressä ja helmikuussa pidetään kerhon vuosijuhla. Jotta pitkä matka ei olisi esteenä, järjestetään isäntäyhdistyksen Punaisen Ristin toimesta vanhuksille tilaisuuksiinsa autokuljetus.

Juantehtaan ryhdikkäitä eläkeläisveteraaneja isännöitsijän asunnon portailla

Ennen kotiin lähtöä kokoonnuttiin vielä yhteiseen kuvaan

hoilla on todellinen halu tavata toisiaan, päästä kerhoonsa virkistymään.

Meillä oli tilaisuus vierailla Juankoskella kerhon elokuun tilaisuudessa. Huonon sään takia oli tavanomaisesta Karkeisen kesäretkestä täytynyt luopua ja kokoonnuttiin isännöitsijä ja rva Timgrenin kotiin kuten niin monesti aikaisemminkin. Vieraksi oli kutsuttu Säyneisen vanhusten kerho ja Säyneisen kirkkoherra Pentti Toivanen sekä seurakuntasisar Anja Tirkkonen. Avara, kaunis koti täyttyi viimeistä sijaa myöten. Puhujien ja muiden esiintyjien paikka oli keskellä taloa sijaitsevassa hallissa, josta ääni

Pirrat paukkuvat Juantehtaan pirtissä

Juankosken keskustassa uusista rakennuksista hieman erillään seisoo punaiseksi maalattu rakennus, jota kutsutaan pirtiksi. Nimi ei ole mitään vanhastelun tavoittelua, sillä alun perin rakennus on ollut oikein savupirtti. Tuosta menneisyydestä kertovat vielä savun tummanpuhuvaksi patinoima tuvan laki sekä jyvät orret. Hyvää tyyliä osoittaen ne on jätetty näkyviin ja ennalleen, vaikka pirtti on muuten kunnostettu ja uusittu nykyaikaiseksi aina öljylämmittintä myöten. Valtava uuni jouduttiin lisätilan saamiseksi purkamaan.

Tässä pirtissä on aikojen kuluessa aina ahkeroitu ja nimenomaan kansanomaisen käsityötaito on elänyt ja kukoistanut sen suojissa. Siellä on tehty rekiä, kärryjä ja valjaita, se on toiminut puusepän-verstaana, lasittajan työhuoneena ja ties mitä kaikkena. Siellä on lisketty savun murteella tarinaa, kun tehtaan maatilalla päiväläiset ovat pitäneet sitä ruokatupanaa. Rakennuksen toinen pää palvelee yhä maatalousosaston ruokailuhuoneena.

Sen sijaan pirtin ovat vallanneet Juankosken pirranpaukuttajat. Kan-

gaspuita siellä on helskytelty aikaisemminkin, mutta viime syksynä suoritettua korjauksen jälkeen pirtistä tuli oikein kutomo. Siellä on kuudet kangaspuut, joista tehdas, martat ja maatalouskerho omistavat kukin kahdet. Kutomo on siten kaikkien kudonnanharrastajien käytettävissä. Ohjauksesta huolehtii Juankosken kerhotalousneuvoja rva Eeva Nyyssönen. Hän ohjaa aloittelevia kädestä pitäen ja varttuneemmat saavat häneltä tervetullutta opastusta esimerkiksi mallien valinnassa. Kutojat maksavat kan-

gaspuista pienen vuorokausivuokran. Tämä lähinnä sen takia, että työ edistyisi ja puut vapautuisivat seuraavalle kutojalle. Sellaisetkin, joilla on kangaspuut kotona, käyvät mielellään luomassa kankaansa kutomossa.

Kudonnasta on muodostunut juankoskelaisten naisten mieliharrastus ja monet kauniit verhot, matot, tākänät, pukukankaat ja huovat ovat pirtissä jo valmistuneet. Ehkäpä Juankosken kutojat innostuvat sopivan ajan tullen järjestämään kudontatöiden näyttelynsä. Työn tuottama ilo kasvaisi varmaan kaksinkertaiseksi ja varmaan siinä miesväeltäkin heltäisi kaunis kiitos.

Aikuisten ohella kerhotalousneuvoja Eeva Nyyssönen ohjelmaan kuuluvat myös nuoret, sillä hän ohjaa maatalouskerholaisia. Juankoskella arvostetaan maatalouskerhotyötä ja esimerkiksi kansakoulun kuudennelle luokalle siirryttäessä maatalouskerhoon kuuluminen on pakollinen. Kuluneena kesänä kerhoon kuului 113 lasta ja nuorta 9:nneestä 17:een ikävuoteen. Heidän joukossaan oli 80 palstaviljelijää. Lisäksi harrastetaan pelejä sekä leikkejä ja talvisin opetellaan leipomaa, tehdään käsitoita ja askarrellaan.

Kutomossa valmistuu rva Eeva Nyyssönen ohjaamana kauniita töitä kotien somistukseksi ja vaikkapa kapiotarkkuun pantavaksi

Kymintehtaasta lentopallomestari

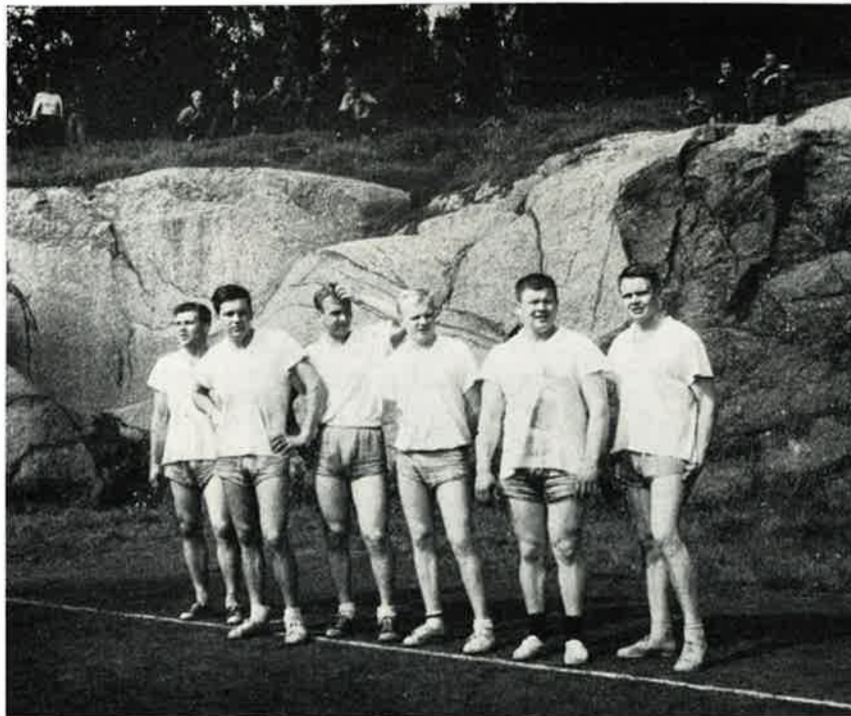
Yhtiön lentopallomestaruuskilpailut pidettiin miesten osalta Voikkaalla elokuun 21 ja 22 päivinä. Kymintehtaan tasainen yhdistelmä osoittautui A-sarjan vahvimaksi. Menetettyt erät Voikkaalle ja Heinolalle olivat otteluiden suolana. Viime vuoden mestari Voikkaa loisti muutamilla tähdillä, mutta epäyhtenäisyys pudotti joukkueen toiseksi. Suuresti taantunut Karkkila jäi kolmanneksi voitettuaan vaivoin puhtaasti pelaavan Heinolan, jonka kohtalona oli lähteä vauhdinottoon B-sarjasta.

Huomattavasti tasaisempaa, jossaan ei niin taidokasta peliä tarjottu B-sarjassa. Siinä Salo selviytyi parhaaksi lyömällä Juantehtaan 3—2 ja Lahden 3—0. Juantehtas selviytyi toiseksi voitettuaan Lahden 3—2.

Ottelut pelattiin Voikkaan uudella lentopallokentällä, joka osoittautui hyväksi. Varsinkin uusi pylväs-rakennelma sai runsaasti kiitosta. Ilmojen haltija ei suuremmin suosinut; lauantaina koetteli sade ja sunnuntaina helle. Näistä sade osoittautui huomattavasti helpommaksi kestää, sillä lauantaina nähdyt ottelut olivat tasollisesti parempia kuin sunnuntain pelit. Osansa tähän oli arvallakin, joka oli asettanut tasaväkisimmät kiistakumppanit lauantaina vastakkain.

Heti ensimmäisessä ottelussa selvisi A-sarjan mestari, kun Kymintehtas rökitti Voikkaan 3—1. Ratkaisevassa neljännessä erässä kykeni Voikkaa selvästi tappioasemastaan nousemaan vielä 12—11 tilanteeseen, mutta menetti sitten otteensa peliin. Toinen A-sarjan järjestykseen vaikuttanut ottelu oli Kymintehtas—Heinola, missä Heinola vei ensimmäisen erän puhtaasti 15—8. Yllätysavausta ei kuitenkaan osattu käyttää hyväksi, vaan kokeilemmpi Kymintehtas vei tiivistyneellä pelillään voiton.

B-sarjassa käytiin todelliset maratonkampailut Juantehtaan ja Salon sekä Juantehtaan ja Lahden välillä. Ottelu Juantehtas—Salo kesti 2 tuntia 15 minuuttia. Tässä ottelussa Salo osoitti erinomaista her-

mojen hallintaa kykenemällä voittoon oltuaan kahdessa ratkaisuerässä jo tappiolla numeroin 14—9 ja 12—1. Myös piskuinen Lahden pirtteä esitys oli yllätys. Voitto Juantehtaasta oli lehden takana, mutta ratkaisutilanteessa vahvat olivat takana ja kolme syöttöpinnaa vei parhaimman terän.

Kokonaisuutena ottelut olivat mielenkiintoisia ja jännittäviä. Niin jännittäviä, että hurtti pelihuumori oli kokonaan tuntematon käsite. Yksinpä juantehtaalaisetkin — niin huumorimmeisiä kuin ovatkin — pysyttelivät vakavina. Kokonaisuutena ottelut onnistuivat erinomai-

sesti ja osoittivat lentopallolla olevan vahvan tulevaisuuden yhtiöläisurheiluna.

Tulokset:

A-sarja: 1) Kymintehtas 6 pist. (9—2); 2) Voikkaa 4 pist. (7—4); 3) Karkkila 2 pist. (4—6); 4) Heinola 0 pist. (1—9).

B-sarja: 1) Salo 4 pist. (6—2); 2) Juantehtas 2 pist. (5—5); 3) Lahti 0 pist. (2—6).

Joukkueiden parhaat: Kymintehtas: Markku Vatto, Voikkaa: Jouko Salmi, Karkkila: Tapani Peltonen, Heinola: Raikas Tontti, Salo: Esko Karanen, Juantehtas: Raimo Laitinen, Lahti: Timo Laine.

Yläkuvas-
A-sarjan mestariksi
selvinnyt Kymin-
tehtaan joukkue

B-sarjan voittanut
Salon joukkue
pelasi Juantehtaan
kanssa maraton-
ottelun 2 t. 15 min.

Kuusankosken uimakoulujen yhteinen promootio, joka pidettiin Sompasen uimalaitoksella elokuun 12 päivänä, sai tavallista juhlavammat puitteet. 50 vuotta sitten oli Sompasella järjestetty ensimmäinen uimakoulu, vihitty ensimmäiset uimamaisterit sekä -kandidaatit, ja siitä sai alkunsa säännöllinen uimaopetus sekä uintiurheilu Voikkaalla. Niinpä tämänkertaisesta promootiosta muodostuikin paitsi nuorten uintitaidon esittely myös paikkakunnan uintiurheilun puolivuosisataisjuhla.

Katsomon eturivissä nähtiin neljä kunniavierasta: ensimmäisessä promootiossa uimamaisteriksi vihityt Siivo Lindqvist ja Impi Kansikas (o.s. Niininen), v. 1916 priimusmaisteriksi tullut Hugo Nieminen ja alkuaikoina uimaopettajana toiminut Aino Saastamoinen (o.s. Ojander). Tilaisuudessa oli myös läsnä Kuusankosken kauppalan sekä Voikkaan

Sosiaalipäällikkö Åke Launikari vihki uimamaistereiksi 33 ja -kandidaateiksi 28 uimakoululaista

Uimaopetuksen 50-vuotisjuhla Voikkaan Sompasella

Juhlan kunniavieraat: vas. Siivo Lindqvist, Aino Saastamoinen, Hugo Nieminen ja Impi Kansikas

tehtaan johtohenkilöitä, urheilupiirien edustajia ja joukko asianharrastajia, varsinkin lasten vanhempia.

Promoottori, sosiaalipäällikkö Åke Launikari vihki uimamaistereiksi 33 ja -kandidaateiksi 28 nuorta. Kolmen äänen maisteriksi tulivat Risto Sarmesvuori, Tapio Hartonen ja Hilkka Forsell. Ohjelmassa oli usei-

ta uintikilpailuja, joissa nähtiin tasaväkisiä kamppailuja ja luistavaa menoa. 10 x 25 m:n viestinuinnin voitti ylivoimaisesti Kymenrannan uimakoulu, toisena Sompanen ja kolmantena Sääksniemi. Hienon eri uintitapoja esittävän näytöksen antoi tunnettu uimari Ulla Suvanto. Tietenkin ohjelmaan kuului myös hengenpelastusesitys. Voikkaan Työ-

väen Musiikkiyhdistyksen soitto-kunta juhlisti tilaisuutta kaiuttele-malla säveleitään veden päältä hyp-pytelineen ylätasanteelta.

Promootion sanavalmis ja vauhdikas kuuluttaja sosionomi Keijo Jokiranta valaisi tervehdyspuheessaan puolen vuosisadan takaista uinti-innostusta ja kertoi paikkakunnan uintiharrastuksen uranuurtajista. Ajatus uimakoulun saamisesta heräsi keväällä 1915. Hyvän tukijan asia sai Voikkaan tehtaan silloisesta isännöitsijä H. J. Norrmanista. Hän oli itse uimamaisteri ja ymmärsi uimakoulun tärkeyden. Hänen toimestaan Sompaselle rakennettiin uimalaitos ja palkattiin uimaopettaja. Opettaja Akseli Lehdestä saatiin ensimmäinen uimaopettaja ja oivallinen organisaattori. Jo syksyllä 1915 ensimmäisen uimapromootion tunnelmissa syntyi Voikkaan Uimaseura, joka huolehti uimakoulusta ja -näytöksistä sekä uintikilpailuista. Seuran ensimmäisenä puheenjohtajana toimi opettaja Lehti ja sihteerinä nti Saima Kilkki. Seura liittyi välittömästi Suomen Uimaliittoon. V. 1927 seura sulautui Voikkaan Urheilu-Veikkoihin ja osa jä-

senistä liittyi Voikkaan Viestiin. Sittemmin uimakoulujen ylläpidosta ovat vastanneet yhtiö ja kaupala. Se on ollut kuitenkin Voikkaan Uimaseuran aloittaman toiminnan jatkamista ja siten tällä tärkeällä nuoriin kohdistuvalla opeustoiminnalla on puolivuosisatainen perinne takanaan.

Juhlapromootion jälkeen edellä mainitut kunniavieraat muistelivat 50 vuoden takaista uimakoulua yhtiön tarjoamilla päivällisillä Voikkaan klubilla. Kun siihen aikaan ei lapsilla ollut kulkuneuvoja käytettävissä, hupeni Sompasen matkaan tavallisesti koko päivä. Niinpä Siivo Lindqvist, joka asui Myllykalliolla, ylitti Voikkaankosken selluloosatehtaan riippusiltaa myöten ja pinkaisi sitten Virtakiven ja Huonmäen kautta kohti Sompasta. Mieliin palautuivat järkyttävät hukkumisonnettomuudet. Varsinkin kosken yläjuoksun vuolas virta oli petollinen. Hukkumistapaukset antoivatkin vauhtia uimakoulun perustamiselle. Ensimmäinen uimakoulu sai valtavan innostuneen vastaanoton, sillä kolmisensataa lasta ilmoittautui. Siihen aikaan ei lapsilla ollut uimapukuja ja niinpä pojille ja tytöille pidettiin uimakoulua vuoropäivinä.

Hallan uimapromootio

Hallan uimakoulusta valmistui kolme uimamaisteria ja kolme -kandidaattia. Vihkimistilaisuus pidettiin 30. 7. maisteri Lilli Olssonin toimiessa promootorina. Uimaopettajana oli toiminut Arja Puro. Kuvassamme tyytyväisiä uimakoululaisia promootiossa, joka entiseen tapaan vietettiin sateessa ja tuulella.

Juankosken leiritoimikunnan järjestämät nuorison virkistysleirit pidettiin heinäkuun aikana Juantehtaan kesämajalla Puruniemessä.

Leirien johtajana toimi Juankosken Tehtaan nuorisonohjaaja Raimo Laitinen apunaan seurakunnan nuorisonohjaaja Reijo Räisänen ja ylinen

Hyppyrinmäen ja Puukkomäen terhakat jalkapallojoukkueet

Hanna-tädin ruokavieraat eivät olleet nirvoja

Juantehtaan nuoret virkistysleirillä

oppilas Anu Halonen sekä tyttöjen leirillä lisäksi maatalouskerhoneyöjä Eeva Nyyssönen. Leirin emäntänä oli rva Hanna Tirronen apulaisenaan nti Lea Pitkänen.

Poikien viisipäiväinen leiri kului vaihtelevien säiden merkeissä. Purulan kohdalle sattuneet sadekuurot eivät kuitenkaan liiemmin tahiä haitanneet; jalkapallo pyöri poikien potkimana, uinti kuului jokapäiväiseen ohjelmaan ja maastokilpailut vietiin läpi sateen antaessa lisävauhtia saappaisiin.

Leirin ohjelma oli monipuolista erilaisine oppitunteineen ja Hanna-tädin baari teki ylipitkiä työpäiviä saadakseen ruokahalua pursuavien asiakkaittensa nälän sammutetuksi. Poikien leirin jalkapallosarja oli urheiluelämän kohokohta. Yhteensä viisitoista ottelua pelattiin aika

ajoin liejuisella kentällä ja Hyppyrinmäki säilytti vielä maineensa, vaikka Puukkomäen ja Ruislammen joukkueet kovasti ahdistelivatkin. Sarjan päätös:

1) Hyppyrinmäki, 2) Puukkomäki, 3) Ruislampi, 4) Keski-Ruukki, 5) Akonpohja, 6) Marjoranta.

Sarjan parhaina pelaajina palkittiin Hyppyrinmäen Pentti Riekkinen, saman joukkueen Jussi Hiltunen ja Puukkomäen Raine Torvinen.

Tytöt viettivät heinäkuisen viikkonsa aurinkoisessa Purulassa; satuma, jota tytöt eivät ole kokeneet vuosiin. Auringon paahtaessa ihoa kohosi leirimieli ylimmillen ja niin uinti kuin muukin ohjelma maittoi. Kuten pojat edellisellä viikolla, viritti 38-päinen tyttöjoukkokin iltanuotion vierailleen, jotka saapuivat heitä tervehtimään. Hanna-täti sai jälleen varauksettoman tunnustuksen loistoemäntänä.

Kun leiri päättyi, päättyi myös kappale parhainta kesää ja Purula jätettiin suurta ikävää tuntien. Leiriläisten mielialoja kuvannee parhaiten leirinjohtaja-Ramin sepittämä 'Purulan huuto':

"On rinnan alla murua,
mutt' tippaakaan ei surua!
Taas ensi vuonna tulemme
me Purulaan, on selvä se!"

R. L.

Kymi-yhtymän 24. kesäestaruuskilpailut pidettiin Voikkaalla syyskuun 4. ja 5. päivänä. Mitä loistavin syyskesän sää suosi kilpailuja. Naisten lentopallo-ottelut suoritettiin lauantaina Voikkaan klubin kentällä. Kahdella kentällä suoritettuja otteluita oli kerääntynyt seuraamaan parisatapäinen yleisöjoukko, joka väliin peräti äänekäästi kannusti suosikkejaan. Ilmassa oli todellakin urheilujuhlan tuntua, sillä yleisön mukanaelämisen lisäksi värikkäisiin asuihin pukeutuneet pelaajattaret yrittivät kaikkensa joukkueensa puolesta. Molemmissa sarjoissa käytiin äärimmäisen tasaväkisiä kamppailuja,

100 m:n juoksun ja pituushypyn voittaja Timo Rinne (oik.) vierellään 400 m:n juoksun voittaja ja ruotsalaisviestin ankkurina maalinauhan katkaissut Veikko Tolvanen

Karkkilan joukkueen johtaja Leo Savolainen (oik.) ja huoltaja Heikki Suolahti riensivät onnittelemaan Keijo Mahlamäkeä tämän hypättyä korkeudessa yhtymän uuden ennätyksen

Kymintehdas pari metriä edellä Karkkilaa ruotsalaisviestin viimeisessä vaihdossa

Vuoden väliajan jälkeen Karkkilan Toivo Pääkkönen otti jälleen kuulantönnön mestaruuden nimiinsä

Karkkila ylivoimainen yhtymän yleisurheilukilpailuissa

onnistui napata tarvittavat voittopisteet. Erät päättyivät 16—14 ja 16—14. Kahta suurta vankasti ahdistellut Heinola vei kolmannen tilan ennen aiemmin värikästä Saloa, jonka kohtalona oli vauhdinotto B-sarjasta.

B-sarjan otteluita käytiin enemmän pallolla ja hermoilla kuin pal-

Voikkaan tottunutta toimitsijakaartia pikapinkojille aikoja ottamassa

joissa ottelujohto vuorotteli hyvinkin herkästi.

A-sarjassa esittäytyivät Kymintehdas, Karkkila, Heinola ja Salo. Rutinoitu, tehokas ja varsin puhdasta peliä esittävä Kymintehdas ei nytkään ollut yllätettävissä, vaikka joutuikin Karkkilan ja Heinolan kanssa yllättävän koville. Erityisesti Kymintehtaan ja Karkkilan välinen ottelu oli yleisön mieleen. Molemmissa erissä edettiin tasaisesti vuorojohdossa aina ratkaisutilanteisiin, joissa Kymintehtaan

lolla ja taidolla. B-otteluissa oli huoltajien taito erityisellä koetuksella ja oikeaan aikaan otetut aikalisät saivat ihmeitä aikaan. Tässä kotikylän Jukka Junnola onnistui parhaiten johtaen seitsikkonsa voittoon. Totuuden nimessä on sanottava Voikkaan esittäneen aikaisempaa kehittyneempää peliä, joten paikkaa auringossa voi pitää ansaituna. Päätehtaan reservit ovat vahvat, mitä todistaa toinen sija. Oteluita katsellessa ja vanhoja muistelllessa tuli mieleen kerettiläinen ajatus joukkueista Pääkonttori ja Kymintehdas. Muutos tasoittaisi ja värittäisi sarjoja melkoisesti.

Sunnuntain yleisurheiluottelu alkoi komeasti ammattikoulun soitto-kunnan esityksillä, minkä jälkeen

Karkkilan Raimo Koivula osallistui ensimmäisen kerran yhtymän kesä-mestaruuskisojen kiekkokilpaan ja voitti vakuuttavasti mestaruuden

Korkeudessa Keijo Mahlamäki (kuvassa) ja Matti Järvi esittivät tyylipuhtaita hyppyjä

Kuusankosken tehtaitten päällikkö Olov A. Hixén avasi kisat lausuen yhtiöläisurheilijat tervetulleiksi Voikkaalle.

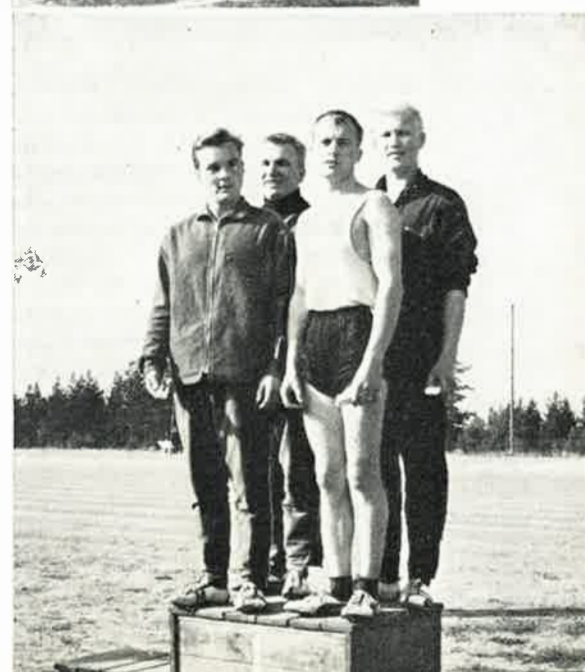
Kisojen ensimmäiset pisteet jaettiin 100 metrillä, missä Kymintehdas nappasi isoisten erässä kaksoisvoiton ja siirtyi johtoon. Pienten tehtaiden erässä kolme miestä päätyi riti rinnan maaliin ja kaksinkamppailun Juantehtas—Heinola pisteavaus 9—9 lupaili tiukkaa jatkoa. Loppukilpailussa Kymintehdasta Timo Rinne piti hitaasti kiihtyvän joukkueoverinsa Veikko Tolvasen

3 000 m:n juoksun kärkikolmikko: mestari Pertti Taivainen keskellä, toiseksi tullut Leo Viljakainen vas. ja kolmas Unto Pöyhönen oik.

Pienten tehtaiden 1 500 m:n juoksun voitti ylivoimaisesti Heinolan Kalevi Hakala

Pienten tehtaiden sprintterit rinta rinnan maaliviivalla: vas. Jouko Tuppurainen, Hannu Koskinen ja Antero Pirinen

Juantehtaan voittoisa 4 × 100 m:n viestijoukkue: vas. Erkki Tuppurainen, Antero Roininen, Jouko Tuppurainen ja Antero Pirinen

ja Karkkilan Olavi Iso-Koiviston takanaan voittaen niukasti mestaruuden. Muut jäivät paljon. Kiekossa Karkkila teroitteli kynsiään, otti voiton ja kolmannen sijan ansiosta pisteitä 11. Kun Kymintehtaan uroot jäivät jäännöspisteille, niin Karkki-

Kisat avasi Kuusankosken tehtaitten päällikkö dipl.ins. Olov A. Hixén

Konttoripäällikkö Torsten Nylund ja kilpailujen pääjärjestäjä sosionomi Keijo Jokiranta ojentavat palkinnon kisojen parhaalle urheilijalle Keijo Mahlamäelle

la siirtyi johtoon. Myös Heinola ärsytti 'puumiehiä' ottamalla 10 pistettä ja kisajohdon 19—15. Tasollisesti kiekonheitto oli edellisvuotisia parempi ja erityisesti voittajan, Karkkilan Raimo Koivulan, heitot olivat lupaavia.

Korkeudessa jatkoivat Karkkilan pojat ärhäkästi kohti pistevoittoa ottamalla kaksi ensimmäistä tilaa. Keijo Mahlamäen tulos 186 oli uusi

Karkkilan ja Heinolan kanssa Kymintehtaan joukkue joutui koville, mutta hymystä päätellen voi jo arvata, että voitto saatiin

kisaennätys, mikä oikeutti kisojen parhaan urheilijan titteliin. Pienten puolella Juantehtas maksoi pottu pottuina, otti kaksoisvoiton ja samalla pistejohdon 26—25. Kun pienten tehtaiden 1500 metrin juoksussakin tasattiin pisteet, oli pelitilanne 35—34 ja ratkaisu viestin varassa. Tästä herkkupalasta otti kenttäkuulutus kaiken mahdollisen

johdosta ei nähty ihan etelämaista riemua, mutta kylläkin innokkaita onnittelevia ja aurinkoisia juankoskelaiskasvoja.

Isojen kisakamppailu oli ratkennut liian varhain ja mielenkiinto pistetaistoon oli menetetty. Asiaankuuluvaa huomiota annettiin sentään 3000 metrin juoksijoille, jotka palkkioksi hikisestä urakastaan sai-

irti kiristäen jännitystä. Viestiä juostiin rinta rinnan henkeen ja vereen-tyyliin aina viimeiseen vaihtoon saakka, missä Juantehtaan Roinisen ja Tuppuraisen loistovaihto toi tarvittavan etumatkan. Voiton

Karkkilan lentopallojoukkue innostamassa tehtaan yleisurheilijoita hyviin suorituksiin

Voikkaan lentopalloilijattaret ottivat B-sarjan mestaruuden

vat laatuunkäyvät ajat. Kamppailuun voitosta osallistuivat Karkkilan Taivainen, Kymintehtaan Viljakainen ja Voikkaan Pöyhönen, jotka jättivät tasaisesti muuta joukkoa. Taivaisen voitto oli uhattuna ainoastaan Viljakaisen liian myöhään alkaneen loppukirin aikana. Kuulassa Karkkilan Toivo Pääkkönen isännöi ylivoimaiseen tapaansa. Viime vuoden mestari Voikkaan Rautio jäi lähes metrin. Kymintehtaan Veikko Tolvanen oli 400 metrillä selvästi paras halliten juoksua alusta alkaen. Voitto heltisi ajalla 51,6. Karkkilan Iso-Koivisto ja Voikkaan Knapp veivät yhtä varmasti seuraavat sijat. Kauan kestännyt korkeushyppy verotti pituusmiesten puhtia ja niinpä tulostaso jäikin melko vaatimattomaksi. Voiton vei Kymintehtaan Timo Rinne tullen samalla kisojen ainoaksi kaksoisvoittajaksi. Toiseksi tuli Karkkilan Mahlamäki ja kolmanneksi viime vuoden mestari Matti Järvi, jonka tosi kukkeat loikat jäivät tällä kertaa näkemättä.

Kilpailujen viimeisenä lajina suoritettiin ruotsalaisviesti, mikä alusta alkaen oli kaksinkamppailua Kymintehtaan ja Karkkilan kesken. Johto vaihteli vuorotellen ja voitto ratkesi vasta loppusuoralla, kun Tolvanen väen väkisin painui kangistuneen Taivaisen ohi. Ajat kohdalliset 2.04,1 ja 2.04,5.

Kisojen päättäjäiset pidettiin Voikkaan keskusruokalassa, missä kisaemäntinä toimineet ruokalan ja klubin työt tarjosivat tosi maittavan päivällisen. Lopettajaistilaisuudessa jaettiin palkinnot lentopallotarjojen voittajille ja joukkueitten parhaille sekä yleisurheilun kiertopalkinnot. Kisojen parasta urheilijaa, Karkkilan Keijo Mahlamäkeä, muistettiin matkaherätyskellolla. Palkintojen jakotilaisuudessa puhui konttoripäällikkö Torsten Nylund ja kisojen päätössanat lausui sosiaalipäällikkö Ake Launikari.

Tulokset:

Suuret tehtaat

100 m juoksu: 1) Veikko Tolvanen, Kymintehdas 11,5, 2) Timo Rinne, Kymintehdas 11,5, 3) Olavi Iso-Koivisto, Karkkila 11,8, 4) Kaarlo Heiskanen, Karkkila 12,1, 5) Erkki Knapp, Voikkaa 12,4.

3000 m juoksu: 1) Pertti Taivainen, Karkkila 8.59,8, 2) Leo Viljakainen, Kymintehdas 9.02,0, 3) Unto Pöyhönen, Voikkaa 9.04,8, 4) Kalevi Rätty, Karkkila 9.17,6, 5) Reijo Ete-läpää, Metsäosasto 9.27,2, 6) Lasse Knapp, Voikkaa 9.50,2, 7) Pauli Virta, Kymintehdas 10.58,6.

400 m juoksu: 1) Veikko Tolvanen, Kymintehdas 51,6, 2) Olavi Iso-Koivisto, Karkkila 52,5, 3) Erkki Knapp, Voikkaa 53,3, 4) Kyösti Taivainen, Karkkila 53,8, 5) Ilkka Lehtonen, Kymintehdas 58,6, 6) Matti Henttu, Voikkaa 58,6.

Kiekko: 1) Raimo Koivula, Karkkila 39,54, 2) Seppo Rautio, Voikkaa 37,45, 3) Toivo Pääkkönen, Karkkila 37,34, 4) Taisto Ukkonen, Voikkaa 35,19, 5) Pertti Nurmilaukas, Kymintehdas 33,47, 6) Raimo Pukkila, Kymintehdas 33,41.

Korkeus: 1) Keijo Mahlamäki, Karkkila 186, 2) Matti Järvi, Karkkila 175, 3) Teuvo Hellsten, Kymintehdas 170, 4) Juhani Finer, Kymintehdas 165, 5) Yrjö Junni, Voikkaa 160, 6) Juhani Aarnio, Voikkaa 155.

Kuula: 1) Toivo Pääkkönen, Karkkila 13,70, 2) Seppo Rautio, Voikkaa 12,77, 3) Raimo Koivula, Karkkila 12,66, 4) Yrjö Junni, Voikkaa 12,03, 5) Raimo Pukkila, Kymintehdas 11,91, 6) Pertti Tuviala, Kymintehdas 11,57.

Pituus: 1) Timo Rinne, Kymintehdas 6,68, 2) Keijo Mahlamäki, Karkkila 6,51, 3) Matti Järvi, Karkkila 6,23, 4) Juhani Finer, Kymintehdas 6,03, 5) Juhani Aarnio, Voikkaa 5,84, 6) Yrjö Junni, Voikkaa 5,68.

Ruotsalaisviesti: 1) Kymintehdas 2.04,1 (Timo Rinne, Teuvo Hellsten, Leo Viljakainen, Veikko Tolvanen), 2) Karkkila 2.04,5, 3) Voikkaa 2.14,9.

Tehtaiden välinen järjestys: 1) Karkkila 73 pist., 2) Kymintehdas 57 pist., 3) Voikkaa 38 pist.

Pienet tehtaat

100 m juoksu: 1) Hannu Koskinen, Heinola 12,3, 2) Jouko Tuppurainen, Juankoski 12,3, 3) Antero Pirinen, Juankoski 12,3, 4) Erkki Toivanen, Heinola 12,6.

1500 m juoksu: 1) Kalevi Hakala, Heinola 4.37,2, 2) Eero Tiainen,

Juankoski 4.48,2, 3) Raimo Hämläinen, Juankoski 4.49,4, 4) Juhani Salonen, Heinola 5.26,8.

Kiekko: 1) Pertti Lankinen, Heinola 35,06, 2) Raimo Laitinen, Juankoski 33,25, 3) Jorma Valkki, Heinola 32,16, 4) Esko Tuominen, Salo 31,48, 5) Mauri Laaksonen, Salo 29,30, 6) Raimo Hiltunen, Juankoski 27,93.

Korkeus: 1) Antero Pirinen, Juankoski 165, 2) Raimo Laitinen, Juankoski 165, 3) Timo Uurainen, Heinola 165, 4) Esko Tuominen, Salo 160, 5) Kalevi Hakala, Heinola 160.

4x100 m: Juantehdas 48,1 (Erkki Tuppurainen, Antero Pirinen, Antero Roininen, Jouko Tuppurainen), 2) Heinola 48,5.

Tehtaiden välinen järjestys: 1) Juantehdas 41 pist., 2) Heinola 38 pist., 3) Salo 8 pist.

Henkilökohtaiset kilpailut: 100 m juoksu: 1) Timo Rinne, Kymintehdas 11,5, 2) Veikko Tolvanen, Kymintehdas 11,6, 3) Olavi Iso-Koivisto, Karkkila 11,6, 4) Hannu Koskinen, Heinola 12,3, 5) Kaarlo Heiskanen, Karkkila 12,5, 6) Jouko Tuppurainen, Juankoski 12,5.

Korkeus: Keijo Mahlamäki, Karkkila 186, 2) Matti Järvi, Karkkila 175, 3) Teuvo Hellsten, Kymintehdas 170, 4) Juhani Finer, Kymintehdas 165, 5) Antero Pirinen, Juankoski 165.

Kiekko: 1) Raimo Koivula, Karkkila 39,54, 2) Seppo Rautio, Voikkaa 37,45, 3) Toivo Pääkkönen, Karkkila 37,34, 4) Taisto Ukkonen, Voikkaa 35,19, 5) Pertti Lankinen, Heinola 35,06, 6) Pertti Nurmilaukas, Kymintehdas 33,47.

Ensi kesänä yhtymän 25-vuotiskisat

Yhtymän ensimmäiset kesämestaruuskilpailut pidettiin v. 1937 Kuusankoskella Kymintehtaan toimisessa isäntänä. Näin ollen ensi kesän yhtymän yleisurheilukisoja vietetään 25-vuotisissa merkeissä. Silloin on juhllalliset puitteet ennätystenkin tekemiseen. Tulevan talven hiihtomestaruudet ratkaistaan Karkkilassa.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

RAFAEL LINNA

sihtimies Kymin selluloosatehtaalta tulee 5. 10. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Helsingissä, mutta muuttanut jo lapsena Kuusankoskelle. Ammattikoulun käytyään hän tuli yhtiön palvelukseen 1917 rakennusosastolle ollen ensin porapoikana ja sen jälkeen muurarin apulaisena. 1918 hän siirtyi puuhiomolle pölliopajaksi. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän tuli 1924 Kymin selluloosatehtaan kuorimoon ja pian sen jälkeen nykyiseen toimeensa sihtimieheksi. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon musiikki ja kirjallisuus. Jo kouluaikana hän kuului torvisoittokuntaan. Nykyisin hän soitelee kansallissoitintamme kannelta kotiväen iloksi.

UUNO NYBERG

haihduttaja Kuusanniemen selluloosatehtaalta tulee 19. 10. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Iitissä 30. 4. 1905. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1918 Voikkaan sahalle ja siirtyi 1932 höyryosastolle, jossa hän toimi lämmittäjänä vuoteen 1962. Sen jälkeen hän siirtyi Kuusanniemen selluloosatehtaalle lämmittäjäksi. Nykyisin hän työskentelee haihduttajan ammatissa.

AARNE STADIG

klooritehtaan ylimestari tulee 31. 10. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Ristiinassa 22. 4. 1904. Yhtiön palvelukseen Kuusaan rakennus-

Rafael Linna

Uuno Nyberg

osastolle hän tuli 1920. Kymin selluloosatehtaalle harjoittelijaksi hän siirtyi 1922 ja nimitettiin selluloosatehtaan vuoromestariksi 1925. Kun uusi klooritehdas 1927 rakennettiin, siirtyi hän tehtaalte päivämestariksi ja nimitettiin myöhemmin ylimestariksi. Hän on suorittanut useita Ammattienedistämislaitoksen ja Teollisuuden Työnjohto-opiston kursseja ja kartuttanut teknillistä tietouttaan ahkeralla itseopiskelulla. Pitkäaikaisen kokemuksensa, esimerkillisen sitkeytensä ja tunnollisuutensa ansiosta hän kuuluu maamme klooriteollisuuden ansioituneimpiin ammattimiehiin. Hän jos kukaan on itseään säästämättä tehnyt pitkiä työpäiviä, mutta on häneltä sen ohella vielä liennyt voimia omakotitalon rakentamiseenkin.

Einari Paulanko

käämijä Voikkaan sähköosastolta tulee 14. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 23. 8. 1908 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1925 Voikkaan sähköosastolle käämijäksi. Alkuajan pieniä katkoja lukuun ottamatta hän on työskennellyt samalla osastolla käämijänä ja hankkinut luotettavan ammattipätevyyden. Hän on

kuulunut Voikkaan tehtaan palokuntaan v:sta 1932 lähtien.

SIIRI SIREN

viivaajan apulainen Kymin paperitehtaalta tulee olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa 17. 10. Hän on syntynyt Iitissä 18. 2. 1905. Ensimmäisen keran yhtiön palvelukseen massan lastaajaksi Kuusaan hiomoon hän tuli 1921. Hän on työskennellyt eri osastoilla ja tuli Kymin paperitehtaalle 1960.

VILLIAM SYSMÄLÄINEN

putkiseppä Voikkaan korjauspajalta tulee 22. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 15. 8. 1906 Valkealassa. Työnteon hän aloitti jo 13-vuotiaana Voikkaan ulkotyöosastolla. Oltuaan välillä paperi- ja rakennusosastolla hän tuli 1934 korjauspajalle, jossa edelleenkin työskentelee putkiseppänä.

OTTO JUNNILA

rullansiirtäjä Voikkaan paperitehtaalta tulee 26. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 29. 4. 1901 Luulajassa Ruotsissa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1922. Hän on ollut

Aarne Stadig

Einari Paulanko

Siiri Siren

Villiam Sysmäläinen

Otto Junnila

Lauri Nurminen

yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa eri osastoilla v:sta 1925 ja v:sta 1961 lähtien nykyisessä työssään.

LAURI NURMINEN

kunnostusryhmän etumies Kymin korjauspajalta tulee 29. 11. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 25. 7. 1908. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1923 Kymin rakennusosaston puusepänverstaalle. Työskenneltyään eri osastoilla mm. Voikkaan rakennusosastolla sukeltajan merkkimiehenä hän siirtyi 1931 Kymin korjauspajalle apumieheksi ja myöhemmin viilaajaksi. Kunnostusryhmän etumieheksi hänet nimitettiin 1958.

HALLAN TEHTAAT

EINAR JUNGELL

palovartija tulee 8. 10. olleeksi yhtiön palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt Pyhtäällä 19. 1. 1901. Ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen rakennusosastolle Kuusankoskelle hän tuli 1913. V:sta 1926 lähtien hän on ollut Hallassa erilaisissa töissä. Palovartijaksi hän siirtyi tänä vuonna.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

BENGT ZIMMERMANN

yhtiön höyryosaston teknillinen johtaja täyttää 60 vuotta 26. 9. Hän on syntynyt Turussa, jossa tuli ylioppilaaksi 1924. Jo opiskeluaikanaan hän toimi harjoittelijana Kymintehtaalla ja valmistuttuaan insinööriksi Tekniska Läroverketista 1928 hän tuli yhtiömme palvelukseen Kymin höyryosastolle. Hänellä on siten jo 37 yhtiöläisvuotta takanaan. V. 1937 hänet nimitettiin Kymin höyryosaston päälliköksi ja 1941 hänen alaisuuteensa liitettiin myös Voikkaan höyryosasto. Hän on ollut erittäin ansiokkaalla tavalla kehittämässä ja johtamassa Kuusankosken tehtaiden lämpö- ja höyryvoimataloutta ja hänen perusteellinen asiantuntemuksensa on koitunut monin tavoin maamme höyrytalouden hyväksi. Kun kivihiilen tuonti sota- vuosina suuresti vaikeutui, kehitettiin Haukkasuosta ins. Zimmermannin suunnitelmien mukaan pitkälle koneellistettu turvetyömaa. Haukkasuo kuuluu yhä

edelleen tämän alan huomattavimpiin yrityksiin maassamme. Sotien jälkeisenä aikana on ins. Zimmermannin johdolla laajennettu Kymintehtaan ja Voikkaan höyrykeskuksia kahteenkin otteeseen hankkimalla neljä suurtehotattilaa ja ottamalla Kymintehtaalla käyttöön uutena polttoaineena sulfiittiselluloosan jäte- liemi. Ins. Zimmermann on toiminut useita vuosia Ekonon teknillisenä tarkastajana. Teollisuuden Lämpöteknillisessä Kerhossa hän on ollut mukana alusta alkaen ja ollut sen puheenjohtaja. Hän on paineestialautakunnan jäsen, kattilaräjähdyksiä tutkivan komitean puheenjohtaja, Turveteollisuusliiton varapuheenjohtaja ja Turveteollisuuden työnantajaliiton hallituksen jäsen. Hän on suorittanut lukuisia ulkomaisia opintomatkoja ja ottanut osaa alansa kongresseihin. Ins. Zimmermann on harrastuksenaan selvittänyt myös tehtaittemme kattilahuoneiden historiaa ja höyrykehityksen vaiheita. Hänen muusta harrastustoiminnastaan mainittakoon erityisesti filatelia. Hän on Suomen Filatelistiliiton keskeisimpiä nimiä, on liiton hallituksen jäsen ja on toiminut tuomarina lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä postimerkinäyttelyissä sekä -kilpailuissa. Hän on myös innokas valokuvaaja.

Bengt Zimmermann

Lauri Andersson

Juho Suominen

Arttur Mäkinen

Toivo Hokkanen

Johannes Nokelainen

Veikko Karhu

LAURI ANDERSSON

sähköasentaja Voikkaan sähköosastolta täyttää 60 vuotta 20. 10. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1920 Voikkaan korjauspajalle puusepän apulaiseksi ja siirtyi 1921 Voikkaan sähköosastolle sähköasentajaksi. Hänet tunnetaan monipuolisena, pätevänä ammattimiehenä. Hän on kuulunut Voikkaan tehtaan palokuntaan v:sta 1923 toimien nykyisin joukkueenjohtajana.

JUHO SUOMINEN

hakkumies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 30. 10. Hän on syntynyt Keuruulla ja tuli yhtiön palvelukseen 1922 sukeltajan apulaiseksi Voikkaan koskityömaalle, josta siirtyi Voikkaan rakennusosastolle. Kuusaan selluloosatehtaalla hän oli vuoden koojakoneen hoitajan apulaisena siirtyen sitten Voikkaalle nuoremmaksi asentajaksi sähköosastolle. Työskenneltyään välillä toistakymmentä vuotta muualla hän tuli 1942 Kuusaan voimalaitoksen rakennustyömaalle. 1946 hän siirtyi Kymin rautatieosastolle veturilämmittäjäksi. Kymin selluloosatehtaalle hän tuli 1956 jälkivuolijaksi, josta siirtyi 1958 hakkumieheksi. Suominen kuuluu Kuusankosken tehtaiden tuotantokomiteaan. Varsinaisen työnsä ohella hän on hoitanut lukuisia luottamustehtäviä kuuluen jäsenenä Kuusankosken kauppalan valtuustoon sekä lukuisiin lauta- ja johtokuntiin. SNS:n Kuusankosken osaston puheenjohtajana hän on ollut 15 vuotta.

ARTTUR MÄKINEN

kirvesmies Kymin rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 30. 10. Hän on syntynyt Iitissä. Ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen Kuusaan selluloosa-

tehtaalle hän tuli 1922 ja työskenteli sittemmin sahalla ja rakennusosastolla. V:sta 1942 alkaen hän on ollut yhtiön jaksaisesti yhtiön palveluksessa Kymin rakennusosastolla. V. 1939 hän liittyi ammattiosastoon ja kuuluu nykyisin SAJ:n paperiammattiosastoon. Paikallisen rakennustyöväen ammattiosaston sihteerinä hän on ollut 11 vuotta ja puheenjohtajana 2 vuotta. Hän on kuulunut Kuusankosken Osuusliikkeen myymäläneuvostoon ja yhtiön eläkekassan hallitukseen ja on työosastonsa turvallisuustoimikunnan jäsen. Nuorempana metsästyks ja kalastus kuuluivat hänen harrastuksiinsa, nykyisin kotipuutarhahoito.

TOIVO HOKKANEN

voiteliija Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 29. 9. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1951 toimien puuhiomolla eri tehtävissä. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1956. Jaalan suunnalla, Lammin sillan luona hänellä on omakotitalo, jossa riittää aherrusta vapaa-ajaksi. Hän on innokas metsästyksen ja kalastuksen harrastaja.

JOHANNES NOKELAINEN

apumies Kuusanniemen selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 29. 9. Hän on syntynyt Parikkalassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1941 spriitehtaan rakennustyömaalle. Kesäkuussa 1946 hän tuli Kymin rakennusosastolle ja työskenteli siellä vuoden verran. 1948 hän oli Voikkaan ulkotyöosastolla ja siirtyi sieltä Kymin rakennusosastolle kirvesmieheksi. Tässä toimessa hän oli lokakuuhun 1964, jolloin siirtyi apumieheksi Kuusanniemen selluloosatehtaalle. Nuorena hän harrasti hiihtoa, nykyisin omakotitalo puutarhoineen vie kaiken vapaa-ajan.

SYLVI NURMINEN

hylsänleikkaaja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 3. 10. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1934 Voikkaan selluloosatehtaalle. Toimittuaan useaan otteeseen eri osastoilla hän tuli v. 1961 Voikkaan sähköosastolle, mistä hän siirtyi samana vuonna nykyiseen työhönsä paperitehtaalle.

NIILO KARJALAINEN

merkkaaja Kymin paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 8. 10. Hän on syntynyt Kouvolassa. Yhtiön palvelukseen keskuspuutarhaan hän tuli 1933 ja siirtyi 1935 Kymin paperitehtaalle. 1938 hänet nimitettiin massaosaston etumieheksi ja merkkaajana paperivarastolla hän on toiminut v:sta 1962.

AHTI SIPILÄINEN

kirvesmies Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 11. 10.

ALEKSANTERI HÄMÄLÄINEN

paalaja Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 18. 10. Hän on syntynyt Säkkiärvellä ja tuli yhtiön palvelukseen 1950 Kymin selluloosatehtaan kuoriin, josta siirtyi kiisunpolttajaksi. 1953 hän siirtyi nykyiseen tehtäväänsä.

KERTTU TUOMI

aputyöntekijä Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 18. 10. Hän on syntynyt Mäntässä. V:sta 1930 alkaen hän on toiminut useaan otteeseen yhtiömme palveluksessa työskennellen Kymin talousosastolla, Kymin selluloosatehtaalla, klooritehtaalla, Kymin korjauspajalla ja v:sta 1963 Kymin rakennusosastolla.

Eino Rouhiainen

Olavi Nyman

Arvi Rantala

Akseli Nurminen

HELMI TÖYRYLÄ

siivooja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 20. 10. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1935 Kuusaan paperitehtaalle, mistä siirtyi 1943 Voikkaan paperitehtaalle. V:sta 1962 alkaen hän on työskennellyt yhtäjaksoisesti siivoojana paperitehtaan PK 11:llä.

VEIKKO KARHU

mittamies kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 21. 10. Hän on syntynyt Valkealassa, mutta jo 4-vuotiaana hänestä tuli kuusankoskelainen. Ammattikoulun käytyään hän tuli heinäkuussa 1931 yhtiön palvelukseen Kymin höyryosastolle. Palveltuaan välillä klooritehtaalla v:een 1943 hän siirtyi junamieheksi rautatieosastolle ja nimitettiin 1948 junailijaksi Kuusankosken—Voikkaan rautatielle palvellin tässä tehtävässä rautatieläisenä v:een 1954 saakka. Sitten hän on toiminut kuljetusosastolla erilaisissa tehtävissä ja nimitettiin 1960 mittamieheksi, mitä tointa hoitaa nykyisin Kuusankosken uudella ratapihalla. — Karhu haavoitui jatkosodassa kahdesti, toisella kertaa vaikeasti, josta hänelle jäi pysyvä vamma. Hän on kuulunut Sotainvalidien Veljesliiton Kuusankosken osaston johtokuntaan yli kymmenen vuotta toimien rahastonhoitajana sekä varapuheenjohtajana. Hän on saanut Sotainvalidien Veljesliiton hopeisen ansiomerkin.

VEIKKO SIHVOLA

voitelija Kymin paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 6. 11. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen Kymin ulkotoyosastolle hän tuli 1932. Kymmenkunta vuotta hän työskenteli Kymin selluloosatehtaalla ja siirtyi 1946

Kymin paperitehtaalle lastaajaksi ja nykyiseen tehtäväänsä voitelijaksi 1957.

EINO ROUHIAINEN

puuseppä Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 7. 11. Hän on syntynyt Haukivuorella. Yhtiön palvelukseen Kymin rakennusosastolle hän tuli 1932 ja on siitä lähtien työskennellyt yhtäjaksoisesti samalla osastolla. Hän on toiminut tehdaspalokunnassa jo 28 vuotta.

HALLAN TEHTAAT

VILHO HILLO

hakunhoitaja sahalla täyttää 60 vuotta 15. 10. Hän on syntynyt Kymissä. Ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen maalarin apulaiseksi hän tuli 1918. Lajittelijaksi lautatarhalle hän tuli 1926, siirtyi sittemmin tapuloitsijaksi ja kuormaajaksi ja nykyiseen toimeensa hakunhoitajaksi 1960.

ALVAR TAAVITSAINEN

kehysseuran teroittaja sahalla täyttää 50 vuotta 8. 10. Hän on syntynyt Kymissä. Ensimmäisen kerran Hallan palvelukseen hän tuli merkkipojaksi lautatarhalle 1930. Yhtiön palveluksessa on ollut yhteensä lähes kolme vuosikymmentä, nykyisessä tehtävässään v:sta 1964.

EINO HELJAVUO

autoasentaja autokorjaamolta täyttää 50 vuotta 19. 10. Hän on kotoisin Mäntyharjulta. Merkkipojaksi lautatarhalle hän tuli ensimmäisen kerran 1932. V:sta 1941 hän on työskennellyt ensin sepänapulaisena, sitten viilaajana ja nykyisessä tehtävässään autoasentajana v:sta 1958.

OLAVI NYMAN

työkaluviilaaja korjauspajalta täyttää 50 vuotta 26. 10. Hän on syntynyt

Kouvolassa. Hallan palvelukseen korjauspajalle hän tuli ensimmäisen kerran 1930. Sitten hän oli laivassa lämmittäjänä ja laivan sekä niputus-koneen koneenhoitajana ja siirtyi nykyiseen tehtäväänsä työkaluviilaajaksi 1948.

HÖGFORSIN TEHDAS

ARVI RANTALA

viilaaja konepajalta täyttää 60 vuotta 29. 9. Hän on syntynyt Vihdissä. Hän on työskennellyt Högforsin tehtaan konepajassa v:sta 1923 lähtien.

YRJÖ SUOMINEN

varastonhoitaja Salon tehtaalta täyttää 60 vuotta 29. 10. Hän on syntynyt Halikossa. Tehtaan palvelukseen hän tuli 1942 ja on koko ajan toiminut varastonhoitajana osoittautuen tehtävässään erittäin päteväksi ja tunnolliseksi. — Nuorempana Suominen oli innokas metsästäjä. Nykyisin hänen harrastuksensa kohteena on omakotitalo. Hän osallistui molempiin sotiin rintamajoukoissa kersanttina saaden 1. ja 2. lk:n vapaudenmitalit.

AKSELI NURMINEN

ammekaavaaja valimosta täyttää 60 vuotta 18. 11. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan työhön hän tuli 1921. Hän on toiminut käsinkaavaajana sekä ammeakaavaajana, missä ammatissa edelleenkin työskentelee. Hän on ottanut osaa Karkkilan kunnalliseen elämään ja on toiminut mm. urheilija ja ammattioppilaslautakuntien jäsenenä.

HELGA LAAKSONEN

tarkastaja valimon puhdistamosta täyttää 50 vuotta 4. 10. Hän on syntynyt Tuusulassa. Hän tuli 1954 puhdistamoon, missä edelleenkin toimii valukappaleiden tarkastajana.

Aino Lehtoranta

AINO LEHTORANTA

siivooja valimosta täyttää 50 vuotta 9. 10. Hän on syntynyt Kemijärvellä. Tehtaan valimoon hän tuli 1955 ja toimii edelleenkin valunpuhdistus- ja siivoustöissä.

AILI LÖFMAN

maalaja liesiosastolta täyttää 50 vuotta 3. 11. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Tehtaan työhön hän tuli valukattilaosastolle 1954. Nykyisin hän toimii liesiosastolla liesien maalajana.

JUHA HELLGREN

konekaavaaja valimosta täyttää 50 vuotta 22. 11. Hän on syntynyt Loppella. Högforsin valimoon kaavaajaksi Hellgren tuli 1948 ja toimii edelleen samassa tehtävässä.

JUANTEHDAS

VEIKKO TIRKKONEN

betonimies täyttää 50 vuotta 29. 10. Hän on syntynyt Säyneisessä ja jo poikana hän oli yhtiön töissä Kaunis-harjun tilalla sekä metsäosastolla. Tehtaan maanviljelysosastolle hän tuli ensimmäisen kerran 1935, työskenteli sitten puuhiomossa ja kartonkitehtaassa

Veikko Tirkkonen

ja vasta 1946 hän on ollut rakennusosastolla, nykyisin betonimiehenä. Tirkkonen oli aikanaan innokas erämies. Kotipuutarhahoidon ohella kalastaminen on yhä hänen mieliharrastuksensa.

Manan majoille

Elokuun 1. päivänä kuoli muurari Julius Aleksanteri Ollikainen Voikkaan rakennusosastolta. Hän oli syntynyt Sortavalassa 15. 8. 1911. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1945 muurariksi. Poismennyt jäi lähinnä suremaan kolme alaikäistä lasta ja tytär perheineen.

Elokuun 11. päivänä kuoli tekniikko Pentti Hyvönen Kymin korjauspajalta. Hän oli syntynyt Pielavedellä 18. 4. 1920. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1936 Voikkaan korjauspajalle harjoittelijaksi ja siirtyi 1938 Kymin korjauspajalle putkiseppä oppilaaksi. Kuopion Teknillisen koulun hän kävi vv. 1947—1948 ja toimi sen jälkeen mestarina Kymin korjauspajalla lähes 17 vuoden ajan. Tekniikko Hyvönen oli tunnettu erittäin tunnollisena ja rauhallisena mestarina. Häntä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja tytär.

Julius Ollikainen

Pentti Hyvönen

Suunnistamaan

Kymenlaakson teollisuus- ja liikelaitosten sekä varuskuntien suunnistuskilpailut pidetään lokakuun 10 pnä Kuusankoskella yhtiömme huolehtiessa järjestelyistä. Näiden Kymenlaakson vuotuisten suurkilpailujen yhteydessä ratkaistaan myös yhtiön suunnistusmestaruus. Aikaisemmissa kilpailuissa ovat Karkkilan ja Voikkaan suunnistajat soittelleet ensi viulua. Kilpailutoiminnassa on kuitenkin ollut vuoden tauko, jonka aikana voima-suhteet ovat saattaneet muuttua ja voittajaa onkin vaikea ennustaa.

Suunnistus suurten joukkojen harrastuksena ei ole saanut sitä sijaa, mikä sille retkeilyä, marjastamista ja lenkkeilyä harrastavien yhtiöläisten keskuudessa kuuluisi. Harrastuksen laimeuteen esiintyvät suurimpina syyllisinä karttojen puute ja yleinen harhaluulo suunnistuksen vaikeudesta. On totta, että kilpailut kansainvälisellä ja kansallisella tasolla vaativat harrastajiltaan paljon. Kuitenkin jokainen meistä kykenee muutaman tunnin harjoituksella hankkimaan sellaisen taidon, millä esimerkiksi puulaakiluontoisiin koetoksiin voi osallistua. Ja mikä varmuus on kotoisilla retkillä, kun osaa suunnistaa. Olkoonkin jo tämän syksyn ja viimeistään ensi kevään ohjelmassa kaikilla tehtäillä suunnistuksen opetus ja jokaisella meistä halu tulla mukaan tähän hauskaan, kuntouttavaan harrastukseen.

... ja lenkkeilemään

Mutta kuntoa hankitaan myös pysyttelemällä teillä ja poluilla. Syksy tuo tullessaan jälleen harrastuslenkkeilyn. Yhtiömme sosiaaliosastot järjestävät kävelyharrastuskilpailuja, jotka saavat yhtiöläisemme herkemmin liikunnan pariin kuin jos jokaisen pitäisi itse laatia kunto-ohjelmansa ja toteuttaa se omin päin. Nyt on kohteet valittavana ja perillä kirja odottamassa nimeä. Arpatili karttuu ja jos on onnettaren suosikki, voi saada jotakin muistoksikin harrastuksesta. Mutta jokainen saa joka tapauksessa sitä mitä ennen kaikkea tarvitsee: hyvän kunnon ja virkeän mielen.

Juantehtaan Justiina-kerho

Oheisessa kuvassa näemme Juantehtaan Justiina-kerhon Voikkaan kirkon edustalla viime kesän retkellään. Olikin paikallaan tulla tervehtimään päätehtaiden perheenemäntien kerhoja, jotka olivat antaneet virikkeen vastaavanlaisen kerhon perustamiselle Juankoskelle. Edellisen vuoden kesäkuussa kuusankoskelaiset vierailivat Juantehtaalla, jossa heidät otettiin vieraanvaraisesti vastaan. Retkeläiset puolestaan tarjosivat emännille kerhoidean ja niin Justiina-kerho syntyi siinä paikassa.

Vuosi kului kasvavan innostuksen merkeissä. Kerhon perustavassa kokouksessa oli läsnä 18 naista, mutta pian jäsenmäärä kasvoi yli 30:n. Puheenjohtajana toimii rva Annele Timgren, sihteerinä rva Hilikka Räsänen ja rahastonhoitajana rva Sirkka Miettinen. Kerholaiset on jaettu viiteen ryhmään, joista kukin vuorotellen pitää huolen kerhoillan tarjoilusta ja esittää myös ohjelmaa.

Kerhon tarkoituksena on koota tehtaassa työskentelevät ja tehtaalaiskotien perheenäidit yhteisiin virkistäviin kerhoiltoihin, joita pidetään talvikautena joka toinen viikko työntekijöiden kerhohuoneistossa. Seurustelun ohella kerhoillassa on aina jotakin opettavaista ja hyödyllistä ohjelmaa. Aiheista mainittakoon terveyden- ja sairaanhoito, hygienia, varhaisateria, pakasteet, puutarhanhoito ym. Ennen tilaisuuden alkua pidetään lyhyt

voimistelutuokio opettaja Sirkka-Liisa Hämäläisen johdolla.

Pitkin talvea kertyi markkoja matkakassaan ja niinpä eräänä aamuna varhain suuntasikin täysinäinen linja-auto matkansa kohti Etelä-Suomea. Vierailtiin Heinolan tehtaalla, Vuolenkosken lomakodissa, Kuusankoskella ja kotiin kierrettiin Lappeenrannan, Imatran, Simpeleen, Savonlinnan, Varkauden ja Kuopion kautta. Eipä sitä kolmessa vuorokaudessa olisi enempää ennättänyt taivalta taittaakaan, varsinkin kun matkan aikana pidettiin monessa paikassa yltä hyvänä vieraana, käytiin tutustumassa tehtaisiin ja nähtävyyksiin ja solmittiin suhteita vastaanottajiin. Hersyvä huumori höysti matkaa koko ajan, niin ettei matkaväsymystäkään huomattu.

Kerhon syyskausi on jo alkanut ja kaikesta päättäen edessä on vilkas toimintakausi.

Kutomoiden kuulumisia Kuusankoskelta

Kuusankosken tehtaiden sosiaalisosastojen kutomoissa työskenneltiin viime talvikautena jälleen ahkerasti. Sitä osoittavat seuraavat luvutkin: asiakasmäärä oli 580, isoja mattoja kudottiin 226 kpl, kapeaa mattoa 886 m, pukukangasta 70 m, laukkukangasta 20 m, matkahuopia 26 kpl,

ruokaliinoja 35 kpl ja runsaasti tyynejä sekä muita pikkutöitä.

Kiireisen ohjelman vuoksi siirtyi tavanmukainen työkauden päättäjäisnäyttely syksyyn ja se pidetään Voikkaan seuratalossa syyskuun 23 ja 24 pnä. Avajaiset ovat ensimmäisenä näyttelypäivänä klo 18, jolloin tekstiilitaiteilija Annikki Salmi esittelee näyttelyn. Tämänkertaiselle näyttelylle ovat leimaa-antavia kodin tekstiilit: suuret pellavaiset ruokaliinat ja pitsipoiminnalla kudotut kahviliinat, suuret lattiamatot, joissa on monivartiset sidokset ja joiden valmistaminen vaatii pitkälle kehittyntä ammattitaitoa, sekä kevyään tākänäkurssilla valmistuneet työt.

Yhtiöläisnaisten vapaa-ajan harrastuksista on kutominen jatkuvasti suosiossa. Alkeiskurssilla oppivat nuoret yhtiöläisnaiset tämän perinteellisen työtaidon ja kokeilevat omia mahdollisuuksiaan. Jatkokurssin avulla taito karttuu ja päästään jo melko korkeatasoisiin saavutuksiin. Kutominen on luovaa ja innoittavaa työtä ja yhdessäolo virkistää. Koti saadaan omin kudonnaisiin viihtyisämmäksi. Uudessa kotikutoisessa puvussa mennään vierailulle tai juhlatilaisuuteen. Ovatpa eräät ilahduttaneet kaukana vieraissa maissa asuvia sukulaisia ja ystäviä pehmoisella huovalla ja muilla suomalaissävyisillä kotikutoisilla lahjoilla. Perinteellinen käsityötaito elää ja luontuu hyvin nykyajan tyyliuuntienkin mukaan.

Toimituksen tuolilta

Olette kai huomanneet, että auringon paistaminen pilvettömältä taivaalta varhaisesta keväästä syksyn kynnykselle saakka. Ei nyt sentään aivan oikealta taivaalta, vaan sanomalehtien etusivujen ilmoituspalstoilta. Varsinkin pääkaupungin lehtien sunnuntainumerot ovat olleet tulvillaan auringonpaistetta.

Ja siitä on päässyt nauttimaan pienestä maksusta. Houkuttelevimpien tarjousten mukaan pari viikkoa Välimeren äärellä Palmassa on kustantanut sen kuin viikko Saimaalla. On saanut lentää edes takaisin yli Euroopan, asua parvekkeella varustetussa hotellihuoneessa, harjaantua viinien erikoistuntijaksi, loikoilla hiekalla, kuunnella Välimeren maininkien kohinaa ja kastella itsensä kirpeän suolaisessa merivedessä.

Entä mitä Saimaa on tarjonnut. Reportterien kuvausten ja yleisönosaston kiukkuisten kirjeiden perusteella huonoja ilmoja, huonoa palvelua, ärsyttäviä juomarajoituksia, samanlaisia järvenselkiä, salmia ja saaria loppumattomiin, epämiellyttävää hytin ja suomalaista moukkamaisuutta.

No, harvapa sinne Saimaalle on eksynyt. Sen sijaan Seutulasta on ollut ilmasilta Välimerelle. Täydessä lastissa ovat koneet kiittäneet etelän maille ja palatessaan tuoneet nahkansa kärventäneitä lomalaisia takaisin, jotka lentokoneessa ovat pureskelleet ihanasta lomastaan viimeisen pisaran vaihtamalla taskun pohjalta löytyneet viimeiset kolikot koreilla etiketeillä varustettuihin pulloihin.

Varmaan kaikkien kohdalta houkuttelevien ilmoitusten lupaukset eivät kylläkään ole täyttyneet aivan sataprosenttisesti. Niissä on kaunisteltu asioita ja jotakin turistin kannalta tärkeitä on jätetty mainitsematta. Luotettavat matkatoimistot ovat asia erikseen, mutta niiden hinnatkin liikkuvat hieman toisilla lukemilla. Satumaisen halvat seuramatkat ovat saattaneetkin olla satumaisia. Pettymyksistä ei kuitenkaan kerrota yhtä reippaasti kuin jos ne olisi koettu kotoisalla kamaralla. Onhan sentään hienoa rusketta nahkansa etelän auringossa.

Meidän on helppo puhua tähän tapaan, kun emme ole itse päässyt kokemaan tuota ihanuutta. Mutta kai meidänkin vuoromme tulee. Eniten uteliaisuuttamme herättää se, loikoivatko todella suomalaiset niillä suurilla hiekoilla ihmispaljouden keskellä ja kisailevat ison pallon kanssa, kuten niissä ilmoituksissa ranta-elämää kuvataan.

*

Me olemme olleet kuuliainen valtiovalan kehoituksille, emmekä ole vaihtaneet markkojamme ulkomaiden valuuttoihin. Vähäiset lomamatkamme ovat tapahtuneet omassa maassa. Me pidämme sitä mansikkana ilman ulkomailla hankittua koti-ikävää. Tunnemmepa väliin omantunnon soimauksia siitä, että niin moni Suomen kolkka on meiltä vielä näkemättä.

Heinola on ollut useaan kertaan matkamme kohteena kesän kuluessa. Tuttuhan se on ennestäänkin, mutta nyt tutkimme sitä lähemmin. Ihasuttava kaupunki. Kuljimme keskikaupungin kaikki kadut ja puistot, kurkistimme vanhojen rakennusten pihoihin ja löysimme monia vanhoja näkymiä. Kaupunki ei ole kuitenkaan suinkaan mikään jähmettynyt museo, vaan ripeästi sykkivä kaupunki. Oikein tuottaa iloa kaupungin edistyminen ja sitäkin enemmän, kun vanhaa ei ole pyyhkäisty armotta pois, kuten valitettavasti niin usein käy.

Toinen matkamme ulottui Poriin, jossa vietettiin valtakunnallisia kotiseutupäiviä. Aikaisemmin olimme vain hetkisen viivähtänyt siellä läpikulkumatalla. Nyt sitä kelpasi katsella, varsinkin porilaiset panivat parastaan näyttääkseen kaupunkinsa juurta jaksain. Hyvin heidän kanssaan tuli toimeen, joten puheet Porin 'piruista' ovat varmaan raumalaisten panettelua.

Jo lentokoneesta sai hyvän yleissilmäyksen. Seutu on tasaista kuin pannukakku. Kyllä sieltä on lähdettävä sisämaahan, jos mieli hiihtää murtomaata. Mutta vaikutuksen tuo lakeus tekee, varsinkin kun muistaa, miten maa on voimantunnonsa noussut merestä ja työntää sitä yhä tieltään. Ensimmäinen kaupunki oli ollut Kokemäellä. Sitten se oli siirretty Ulvilaan ja meren jatkuvasti paettua tuli Porin vuoro. Ei ole sekään enää meren rannalla, mutta

niin komea kaupunki siihen on kasvanut, ettei sitä enää lähdetä muuttelemaan.

Kun porilaisilla ei ole näköalapaikkoja luonnostaan, ovat he innostuneet rakentamaan korkeita taloja. Kaupunkikuva on upea ja sitä elävöittävät Kokemäenjoki ja lukuisat puistot. Myös tehtaat antavat sille väriä ja hieman hajuakin, jonka alkuperän tunsimme kotoisen kokemuksemme perusteella. Huomiota herätti kauniiden historiallisten rakennusten sekä kuvapatsaiden runsaus. Olivat niitä merkkimiehilleen ja historiallisten tapahtumien muistoksi pystytelleet.

Erikoismaininnan ansaitsee renessanssityylinen Junneliuksen palatsi, jonka rikas apteekkari rakensi viime vuosisadan lopulla morsiamelleen häälähajaksi. Talo siirtyi jokin aika sitten kaupungin omistukseen ja siitä tehtiin kaupungin virasto- ja edustustalo. Näihin tarkoituksiin kaunis rakennus sopii erinomaisesti ja niin on talon tulevaisuus turvattu.

Tietenkin jokaisen Porissa kävijän on käytävä katsomassa Juseliuksen nuorena kuolleelle tyttärelleen rakentamaan mausoleumia. Tässä ympäristössä vasta Gallen-Kallelan elämää ja kuolemaa kuvaavat maalaukset todella puhuttelevat symboliikallaan.

Kehottaisimme Porissa kävijöitä tekemään myös matkan meren äärelle Reposaareen. Siellä on koruton, sisältä melkein pelästyttävän tummasävyinen puukirkko ja sen äärellä sukkellusvene S 2:n haaksirikkoisten muistopatsas. Reposaarelaisille on meren ankaruus tuttua. Moni saaren asukkaista on tavannut myrskyisellä merellä kohtalonsa. Jotain kohtalonomaista kuulostaa siinäkin, kun reposaarelaiset sanovat, etteivät he kuoltuaan pääse isänmaan multiin. Heidän viimeinen leposijansa on kyllä omassa saareissa kirkon läheisyydessä, mutta hautausmaa on muodostunut aikojen kuluessa ilman arvostusta kotiin palaavien laivojen hiekkalasteista. Vieraiden maiden hiekkaa on tuotu kotisaaren hautausmaan mullaksi.

Olemme vaivanneet lukijaamme näillä vaatimattomilla kotimaisilla matkakertomuksilla, mutta kehoitetaanhan nyt suosimaan suomalaista.

Tuomo

Korkea-arvoisia vieraita

Presidentti Kekkonen Salon messuilla

Salon messuista 30. 7.—8. 8. muodostui maatalouden, teollisuuden ja kaupan suurnäyttely. Ne olivat tänä vuonna suurimmat Helsingin ulkopuolella järjestetyistä. Näytteille-

panijoiden määrä nousi yli puolen tuhannen ja messuilla kävijöitä oli yli 100 000, mitä Salon kokoisessa kaupungissa on pidettävä melkoisena kansainvaelluksena.

Tietenkin Högforsin Tehdas otti osaa näihin messuihin. Sen onnistunut näyttelyosasto kiinnosti suu-

resti messuvieraita. Oheisessa kuvassa presidentti Urho Kekkonen tutustuu Högforsin osastoon. Presidentistä oikealle isännöitsijä C. J. Cedercreutz, ins. R. Renko, markkinointipäällikkö G. Lindholm, ins. C. M. Gallén ja presidentin adjutantti eversti Levo.

Tšekkoslovakian kemian ministeri vieraili Kuusankoskella

Kuusankosken tehtaat ja varsinkin Kuusanniemen selluloosatehdas ovat kuluneena kesänä olleet jälleen lukuisten tutustumiskäyntien kohteena. Syyskuun 7 päivänä esi-

teltiin tehtaitamme Tšekkoslovakian kemian ministerille Josef Púčik'ille ja hänen ministeriönsä johtaville virkamiehille. Seurueessa olivat edustettuina myös Tšekkoslovakian Helsingin lähetystö, Suomen Selluloosayhdistys ja Metex.

Tutustumiskohteina olivat päälaboratorio, Kuusanniemen selluloosatehdas ja Voikkaan paperitehdas.

Kiertokäynnin päätyttyä ministeri Púčik, jonka edellisestä Suomen vierailusta oli kulunut 10 vuotta, kertoi yllättyneensä maamme puunjalostusteollisuuden nopeasta kehityksestä. Niin suomalainen selluloosa- ja paperiteollisuus kuin konepajateollisuus ovat korkeatasoisia. Erityisesti hän onnitteli suomalaisia koneenrakentajia, tutkijoita ja selluloosanvalmistajia siitä, että koi-vusta kyetään valmistamaan hyvää selluloosaa. Tšekkoslovakiassa on parhaillaan suunnitteilla selluloosateollisuuden laajentaminen nimenomaan käyttämällä pyökkiä raaka-aineena. Valtuuskunta olikin tullut maahamme, paitsi neuvottelemaan selluloosan ostoista ja konehankinnoista, tutustumaan suomalaisten selluloosanvalmistajien saavutuksiin käytettäessä raaka-aineena lehtipuuta. — Kuvassa dipl. ins. Erkki Laasonen esittelemässä koi-vuselluloosaa ministeri Púčik'ille, oik. apul.isännöitsijä Gustav Rosenqvist.

